

Kanadai Magyar Újság
együttes a
"KANADAI MAGYAR
HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom együttesében, vesszük magyar határait, amely mindenkor szatellit védi meg az idegennél szakszerű magyarság érdekeit, és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden konfliktusunk számára.
Előfizetési díj egy évre: \$5.00. Az űrújságra és a kiegészítőre egy évre \$4.00.
Belföldi felírásoknál: hivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGE
CALLEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FOOT BRIDGE
FOOT WILLIAM
GALT
GUELPH
HANMINGTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATSFORD
NIAGARA FALLS
OXBOW
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
STRIBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet és Nyugat

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

„Canadian Hungarian News”
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
An Independent Weekly
Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Office and Printing Plant: 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription \$5.00 to Foreign Countries \$6.00

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. JUNIUS 18 CSÜTÖRTÖK

No. 25 SZAM

A BISHOP'S LETTER FROM BUDAPEST

Reprinted from "OUR SUNDAY VISITOR" the greatest Roman Catholic newspaper in America.
My Dear Flock:
The Hungary of today is much diminished in size and population as compared to the long centuries antedating the World War.
She was forced into the war march against her will, fought hard as a unit of the Central Powers, and at the end received the severest treatment of all at the hands of those who completed the Trianon Treaty.
Her boundaries once extended far south into what is now Júgo-Slavia, north into what is now Checho-Slovakia, and southeast into what is now under Rumanian territory. The old Hungary was completely surrounded by mountains, the present Hungary has no mountains. The boundary lines were drawn so close to some of her cities, that their merchants can no longer enjoy the patronage of people outside the city limits. Eastwards in the north, the seat of the Primate of Hungary for 900 years, is almost at the edge of Checho-Slovakia; and Szeged in the south is practically on the boundaries of both Júgo-Slavia and Rumania.
People from these latter countries will not be given passports to do business across the border; in fact one risks his life to step a yard beyond the country's new boundaries.
One wonders by what motive the post-war lords were guided in establishing boundary lines, because they are not rational either on the score of national groups, or natural divisions (such as rivers or mountains) or religious affiliation, or the preferences of the people, it would appear that vindictive punishment alone motivated the Trianon arbiters.
The consequence is mutual hatred as between the new nations, depression instead of happiness among the people, oppression instead of liberty, which, it was hoped, would be a peace following what was represented as peace.
Boundaries were drawn through the center of farms, and even of homes, while the owners not only received no compensation, but may now not step foot into a part of their own property for its cultivation, for instance, without obtaining permission from the government, which is always granted subject to difficult restrictions.
Hungary would have an abundance of fruit and vegetables, eggs and poultry, and other commodities for exportation, but neighboring countries impose a tax so burdensome that it really has no export market.
The consequence is a declining business, unemployment, poverty, unrest, and a powerlessness to recover owing to a restricted army on the one hand, and the big stick wielded by the powerful allied powers which gave Hungary the government and dwarfed state it has.
Sincerely,
JOHN FRANCIS NOLL
Bishop of Ft. Wayne, Indiana

KÜSZÖBÖN A MAGYAR-RUMÁN SZERZŐDÉS

Károlyi Gyula magyar külügyminiszter hazatérve Genfből hosszabban nyilatkozott az Európa-bizottság eredményeiről. Míndenekelőtt kiemelte a francia kormányban a gazdasági helyzet megújítására irányuló javaslatát, amelynek lényege az hogy az európai agrárállamoknak valamennyőket ad mezőgazdasági termények értékesítésére, anélkül, hogy ezért az ipari államok ellenszolgáltatást kívánának.
Felemlítette a miniszter a nemzetközi agrárhitelintézet megalapításának tervét, majd a német-osztrák vámunió dologáról beszélt, amelyről a háziállandó bíróság fogja megállapítani, ellentétben áll-e a békeszerződésekkel. Megállapította továbbá hogy a kérdésben Olaszország közeledett a francia állásponthoz, ami enyhítette a

Meghalt Saskatchewan farmerkirálya

ANGUS MACKAY INDIAN HEAD FARMER TUDOMÁNYOS ALAPRA FETKETTETÉZ GAZDALKODASAVÁL MEGVÁLTOZTATTA AZ EGÉSZ PRÉRI KÉPÉT — ELKÖLTÖZÖTT A SOMOGYI TARBUZA LEGNAGYOBB KANADAI CSODÁLOJA
A régi pioniroknak talán legjellegzetesebb alakját halálozták meg a galomra az indiane-head-i területen múlt pénteken. Messze vidékről százai érkeztek a politikai és társadalmi vezető, valamint a mezőgazdák egyaránt, hogy megadja a végtisztességet a 91 éves korában elhunyt Angus Mackay-nak, aki ugyszólván egész Nyugat-kanada jövőjét megalapította. Mackay ugyanis még 1862-ben, azaz közel ötven esztendővel ezelőtt telepedett meg Saskatchewan Indian Head városának helyén, mely akkoriban éppen 150 mérföldre volt a vasút végállomásától és olyan módszert dolgozott ki, mely lehetővé tette az állattenyésztésről a gabonatermelésre való átterést.
A gazdálkodást élethivataának tartó Mackay négy pionirtársával együtt egész új alapokra fektette a farmot és nagy részt neki köszönhető, hogy Saskatchewan tartományból a felvilág magtára lett az idők folyamán. Mackay ugyanis ugárovással, azaz a talajnak csupán

Magyarok a torontói világgonferencián

30 MAGYAR KIKÜLDÖTTET VÁRNÁK A YMCA NAGYGYŰLÉSÉRE — NEPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁST RENDEZNEK TORONTOSBÁN

Torontói tudósítónk értesítése szerint a "Keresztény Ifjúsági Egyesület" (Y.M.C.A.) július 27-étől augusztus 3-ig tartandó világgonferenciáján Magyarországot mintegy 30 delegátus fogja képviselni. Kilátás van arra, hogy több kiváló magyar professzor is részt vegyen a kongresszuson. A Y.M.C.A.-ra az angol-spanyol országokban az egyházzal kapcsolatos munkákban hatalmas intézmény, mely a nemzet életében oly kritikus tényező, az ifjúságot irányítja egészséges, építő szellemben.
Minden Angliát, Kanadát, egyesült-állambeli város közepén megtalálhatjuk a Y.M.C.A. épületét, melyben a magányosan élő ifjak lakást, étkeztetést találhatnak, melyekben egyébként a testi-lelki munkaprogrammal fejlesztik a helyi ifjúság erejét, tehetőségét, erkölcsiségét. Ma már Magyarországon is jelentős szerepe van az egyházrendszernek a Kar. Ifj. Egyesületnek. Budapesten levő székháza pedig pezsgő élet központja.
Tekintettel arra, hogy a Y.M.C.A. világgonferenciájára az űházból több referentiára várunk, hogy a Y.M.C.A. világgonferenciájával kapcsolatban, valószínűleg a Képzőművészeti Múzeumban magyar művészeti és ipari, valamint népművészeti kiállítás lesz. A kiállítás védelmére egyrészt a múzeum igazgatója, másrészt a kanadai Kar. Négyesület országos bizottsága vállalta. A kiállításra csak a eredeti magyar s a rendezésig által megfelelően illett tárgyak kerülnek bemutatásra.
Addig is meg részletekről számolhatunk be, jeleztük, hogy a Y.M.C.A. világgonferenciájával kapcsolatban, valószínűleg a Képzőművészeti Múzeumban magyar művészeti és ipari, valamint népművészeti kiállítás lesz. A kiállítás védelmére egyrészt a múzeum igazgatója, másrészt a kanadai Kar. Négyesület országos bizottsága vállalta. A kiállításra csak a eredeti magyar s a rendezésig által megfelelően illett tárgyak kerülnek bemutatásra.

HARC A MUNKANÉLKÜLSÉG ELLEN

FARMRA AKARJÁK TELEPITENI A VÁROSO K ÉHEZŐIT — LONDON POLGÁRMESTERE AZ ÁLLAMMAL FIZETETTÉ A MEZŐGAZDASÁGI MUNKASOKAT

Az utóbbi napok folyamán érdekes tervekkel foglalkoztak egy kormány, mint a vasutársaságok részéről és remélhetőleg a közeljövőben lesz is valami sikere a sok tanácskozáson, melyek központjában ugyszólván kizárólag a munkanélküliség áll. Mint már jeleztük, Robertson munkaügyi, valamint Gordon bevándorlásiügyi s telepítési miniszterek nyugat-kanadai utjokan a prértervotmányok vezető államférfijaival s a vasutat osztályvezetőivel tárgyalásokat folytatnak, melyek határozataiként meg fogják kikészíteni azokat a farmra helyezésüket, akik a gazdálkodást szívesen cserélnék fel a városokban való éhenpusztulással.
Megállapították, hogy a szinten pártatlanul kedvezőtlen viszonyok ellenére is az idén több mint 1,500 családot és 7,600 magányos férfit sikerült farmokon elhelyezni, ami nemcsak elég szép eredmény, hanem egyúttal azt is bizonyítja, hogy az ember nem vezetett még el a hiányt a gazdaságban. Jellemző, hogy csupán nagyon kevesen hagyták el ezek közül a farmokat, ezzel mintegy azt bizonyítva, hogy mégis csak meg tudnak önállóan élni, ha szegényesen is.
A kormányok és a vasutvállalatok által kidolgozandó tervszeglet értelmében a munkátlanok nemcsak jótanácsot látnak el a letelepedést illetően, hanem utánanéznek annak is, hogy a farmot vásárlók ne csapódjanak s ami a legfontosabb, alacsony árban, lehetőleg

HÉT ÉV, TIZ KORBÁCS A REVOLVERES MAGYARNAK

Még múlt novemberben történt, hogy Szüts József három társával behatolt egy torontói kuglüzóba, ahol revolvér szegezve a pénztárosra, kiürítették a kassza tartalmát. Mig Szüts három társát hamarosan elfogták s már rögtön ülték büntetésüket Ontario Portsmouth fegyházában, addig a furfangos magyar egészen mostanig szerencsésen bujdosott, míg nem szinten a hatóságok hálójába került, éppen abban a pillanatban, amikor azt hitte, hogy ültött a szabadság órája.
Szüts József ugyanis édesanyjával együtt Windsor mellett szerette volna átépíteni Kanadát, hogy az Egyesült Államokba szökjék, amikor a határrendőrök elfogták és felismerem benne a körözött banditát, letartóztatták. A torontói rendőrbizottság múlt héten ítélette el Szütsöt tizöt fegyverviselés, revolveres rablás és mások testi épségének veszélyeztetésével vádjával. A jogerős ítélet értelmében Szüts József hét esztendőre fog bűnhődni tetteiért a portsmouthi börtönben, ezenkívül pedig a bevonuláskor 10 korbácsütést kell elszenvednie.

Elloptak egy házat Montrealban

A Canadian Press jelentése szerint egy Deschenes nevű montreali francia még öt évvel ezelőtt az Egyesült Államokba költözött és újonnan épült kis házat lezárta, nem is gondolta, hogy azt a szó szoros értelmében ellophatják.
A napokban térvén azonban vissza, a legnagyobb meglepetéssel volt kénytelen megállapítani, hogy háza helyén magas fű burjánzik és a szomszédok közül senki sem akar emlékeztetni arra, hogy mikor és hogyan történt a turpisság.
A rendőrség nyomozása során kiderült, hogy teljes egészében a ház, melyet először darabokra szedtek és új helyen ismét felépítettek. A furfangos esettel kapcsolatban több gyanúsítottat hallgattak ki s a tettesek szigorú megbüntetését helyezték kilátásba a hatóságok.

Folytatás a 4. oldalon.

Szeptemberben ismét Kanadába jön Rothermere

Dr. WINTER MONTREALI FŐKONZUL UTJÁN ÜDVÖZLI KANADA MAGYARSAGAT AZ ANGOL UJSAGVEZÉR — ÖSSZELE MEGLATOGATJA A MAGYAR TELEPEKET A REVÍZIO NAGY SZÖSZÖLÖJA

Alighogy Lord Rothermere távozását múlt számunkban bejelentettük, lapzárta után újabb értesítés érkezett Montrealtól, mely egész Kanada magyarsága számára tolmácsolta Lord Rothermere üdvözlését. A távirat küldője, Dr. Winter Károly montreali főkonzul érintkezésbe lépett a Lorddal kanadai tartózkodása alatt. A magyarság nagy barátja Dr. Wintertől részletesen érdeklődött Kanadába szakadt honfitársaink helyzetéről, sőt ígéretet is tett arra, hogy amennyiben jövő őszel ismét el látogatna Kanadába, feltétlenül meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a kanadai magyarsággal személyesen megismerkedjék. A távirat szövege teljes egészében a következő:
LORD ROTHERMERE KÉREKESÉRE ÜDVÖZLETEIT TOLMACSOLOM KANADABAN ÉLŐ HONFITÁRSAINNAK STOP BESZÉLGETÉSÜN K FOLYAMON MELEGEN ÉRDEKLŐDVÉN A KANADAI MAGYAROK SORSA IRANT SAJNALATÁT FEJEZTE KI HOGY NAGY ELFOGLALTASACA MIATT ÉS MERT MÁR SZERDÁN TÉR VISSZA LONDONBA EZ ALKALOMMAL NEM TALÁLKOZHATOTT VELUK STOP SZEPTEMBERBEN UJJBÓL ELSZANDOKOZIK JÖNNI ÉS A NYUGATI TARTOMÁNYOKAT IS MEGLATOGATNI STOP ÉRKEZÉSÉT ELŐRE FOJJA NEKEM JELEZNI ÉS REMELI HOGY AKKOR A FŐBB MAGYAR TELEPEKET MEGLATOGATASA IS LEHETSÉGES LESZ NEKI
WINTER FŐKONZUL.

LEGUJABB HIREK

NEM TELJESÍTETTE A KORMÁNY a prértervotmányok miniszter-inöknek azon egyöntúti kívánását, hogy állami gősbőrtékelitő központot létesítsenek és egyúttal egy meghatározott összegben állapítsák meg a buza árát. Az Ottawában tárgyaló nyugati államférfiaknak annyit azonban mégis megígért Bennett birodalmi miniszterének, hogy a távlyúhoz hasonlóan az ideai termés értékesítéséből származó esetleges veszteségeket is megtérítik, illetőleg közbepjárna a bankoknál, hogy hitellezsenek a pooloknak.
A NÉPSZÁMLÁLÁS MAGYAR ADATAIT csak augusztus folyamán hozzák nyilvánosságra, amint Coats ottawai fésélőszéküktől értesülünk. Bár eddig már beérkezett néhány népszámlálói jelentése, s 15,000 biztos legnyabb része még el sem készült a rábizott feladattal. Az adatok osztályozása hónapokat vesz igénybe és így csak az őz folyamán alkothatunk képet magunknak a kanadai magyarság pontos számáról, noha az utóállamok listájára vettek sok olyan honfitársakot, kiknek az ősi is magyarok voltak.
A KANADAI BEVÁNDORLÁS TANULMÁNYOZÁSA céljából a Cunard Line "Ascania" gőzösen Montrealtba érkezett Dr. Terasztánny Jenő budapesti belügyminiszeri tanácsos, aki a "The Gazette" munkatársának nyilatkozott az űháza gazdasági helyzetéről. Tekintettel a buzaárrege, Magyarország külföldi vásárlóképesége csökkent — mondta többek között — és ennek következtében olyan hatalmas arányban indult meg a küszködési cikkek gyártása odahaza, hogy a kereslet ellátása mellett kivitelre is lehet számítani.
ELSÜLLYEDT AZ "UNGHERIA" nevű olasz gőzös az Atlanti Óceán Ushant kikötője mellett, amikor a Rochambeau nevű francia hajó teljes gőzzel nekiment a vasárnap esti szűrküldetésben. Az utasokat és a legénységet megmentették, a hajó azonban menthetetlenül odaveszett. — Kévtelményekben sokkal tragikusabb szerencsétlenség érte a St. Philbert francia kirándulóhajót, mely St. Nazaire mellett felfordult a vízben és 500 utasa s tengerbe vesztett.
EDMONTONBA EGY SZAZAD KATONASAGOT rendeztek Calgaryból, hogy az esetleges zavargásoknak elejét vegyék. Douglas polgármester kiáltványával fordult a lakossághoz, melyben nyugalomra intett mindenkit. A városi hatóságok nem fogják éhenpusztulni hagyni a munkanélküliséket — mondja a kiáltvány — azonban azt sem tűrhét, hogy rendezőseket kellenek felelősen agtatórok. A vándorokat egyidőre felhívják, hogy hétéfő hagyják el a várost, amely nem tudja s mindenképpen odaseregletteket az adófizetők vereséből eltartani.
ISMÉT HALALRAITELTEK KÉT GYILKOST, akiket szeptember hó 18.-án végeznek ki Ontario Fort Frances városban. Lauri Neilt apygyilkossággal vádolva ítélt halálra az esküdtték, Atanazy Ucciski pedig szerelmeirtésből ítélt.

LEMONDOTT A MAGYARFALO PÜSPÖK

Lloyd prince-alberti anglikán püspök, aki évek óta a választékos házast vezeteti a közepurópai ukjanadások beengedése ellen június 7.-én beadta lemondását. Amint lapzártakor értesültünk, Ruperts Land érseke, aki anglikán egyház kanadai prímás székét tölti be, elfogadta Lloyd püspök lemondását és ezzel az ukjanadásokat gyűlöli kanadai kisebbegység legnyabb oszlopát döntötte ki a sorból.

Megállapították a gazdasági kapcsolatokat

Az angol-spanyol országokban az egyházzal kapcsolatos munkákban hatalmas intézmény, mely a nemzet életében oly kritikus tényező, az ifjúságot irányítja egészséges, építő szellemben.
Minden Angliát, Kanadát, egyesült-állambeli város közepén megtalálhatjuk a Y.M.C.A. épületét, melyben a magányosan élő ifjak lakást, étkeztetést találhatnak, melyekben egyébként a testi-lelki munkaprogrammal fejlesztik a helyi ifjúság erejét, tehetőségét, erkölcsiségét. Ma már Magyarországon is jelentős szerepe van az egyházrendszernek a Kar. Ifj. Egyesületnek. Budapesten levő székháza pedig pezsgő élet központja.

Magyarságot érdeklő kérdések nem igen szerepeltek a napirenden és ezért a magyar delegációknak alkalmuk volt Genfben a gazdasági kapcsolatok kiépítésére.

Magyarságot érdeklő kérdések nem igen szerepeltek a napirenden és ezért a magyar delegációknak alkalmuk volt Genfben a gazdasági kapcsolatok kiépítésére. Olaszországgal és Ausztriával készen vannak a szerződések, Rumániával még június végéig végleges szerződés létesül, Csehországgal és Németországgal pedig most kezdtek tárgyalni.
Megemlíti végül a miniszter, hogy Genfben csak az elismerés szavait hallotta a magyar népmagatartásával szemben és reméli, hogy a nagy államok milerelőbb tettekkel bizonyítják Magyarország előtt, hogy értékeli a magyar népknek nemzetközi politikai szerepét.

A FARMEREKTŐL A MUNKÁSOKIG

Valamikor régen még ugyancsak törte magát minden magyar, hogy egy kis birtokhoz jusson és azon tisztességes megélhetést biztosítson kis családjának és egyúttal megalapozza utódai jövőjét. Ha visszatérünk a huszadik, sőt maholnap negyvenöt esztendő magyar telepekre, ugy kétségtelenül meg kell állapítanunk azt a nagy különbséget, ami az azóta eltelt alig néhány évtized alatt végbement nemcsak a világ technikai berendezésében, hanem az emberek lelkében is. Mindez sajnos azt eredményezte, hogy bizonyos eltávoadások észlelhetők magyar társadalmi szempontból, amit nem volna szabad elhallgatnunk.

Kérdésük csak meg azokat a régi pionirokat, akik a kezdetleges körülmények valóban ókori akadémiaival voltak kénytelenek felvenni a küzdelmet, hogy végül is diadalmasan kikerüljen abból, a maguk győnyörűségére rabigába hajtásuk a természetét. Bárha nem vitatja el senki az újkoradatokkal szemben kínai falként meredő nehézségeket, azt megállapíthatja mindenki, hogy a "régi jó világban" bizony nem ment mindenkinél olyan túl rózsásan a sora és a pionirmagyarok talán többet szenvedtek és többet nélkülöztek, mint a mai sorsüldözötték nagy része.

Mégis mondják, hogy nem is annyira a szegények helyzetének romlása, mint amennyire a lelki átalakulás az, amely nyomásztó hatást gyakorol a világra és ez talán éppen itt Kanadában leginkább észrevehető. Mig ugyanis a pionirok világában mindenki el volt foglalva a maga bajával, viszont azt nem igen körülhette világgá a hír szárnyán. Így a nagy gazdasági hajók inkább helyi érdekű jelenségeknek tűntek fel és meg is oldódhat lassanként, nem egyszer önmaguktól. A farmerek egy-egy rossz termés után nem egyszer százmérőföldre vándoroltak más vidékekre, hogy egy kis keresetet jusson, viszont ma már ezt a megoldást is egészen más jelkülettel viszik keresztül az emberek.

Háládtalan feladat párhuzamot vonni a kora reggeltől napestig robotoló gazdák és a nyolc avagy tíz órát dolgozó munkásság között, miután annyira különbözőek a körülmények, hogy igazán a legjobb akarattal sem lehet egységes szempontok szerint elbírálni a helyzetet. Számtalan esetben ugyanis a csupán nyolc-tíz órát dolgozó ipari avagy "labor" munkás tízszer oly nehezen dolgozik, mint a farmerek átlaga, viszont nem egy esetben a szántóvető és különösen a termést betakarító gazda tültes még a legnehezebbet dolgozó ipari munkáson is, nem is szólva a törés és erdőtisztítás fáradsámaival.

Különösen a mai szomorú világban éleődik ki a helyzet a farmerek és a munkásság között. Nem azt értjük ezáltal, mintha az anyaföldet művelő véreink nem értenének sok mindenben egyet a munkásokkal avagy munkástanokkal, hiszen nem egy gazda ugyszólván magától vonja el a kényeret, csak-hogy emberét ne kelljen szelnek eresztieni, viszont igen sok türelmes farmunkás "vár" már időtlen idők óta a bérért és éppen oly bizalommal reménykedik a jó termésben és a farmer gazdasági talpraállításában, mint akár maga a birtok tulajdonosa.

Nem tagadhatjuk, hogy a modern közlekedési és hírszolgálati eszközöknek sok közül van ahhoz, hogy lélekben mégis bihetetlen szakadék tátong a pionirok és a mai világ szegény bevándorlói között. Hiszen ha valami baj van Kanada egyik sarkában, annak híre sokszor megannyival kerül a birodalom másik végébe, viszont ugyanakkor a jó hír csigalassúsággal cammog és ritkán ér rendeltetési helyére. Badarság volna ezt akár az egyik osztály javára írni, akár a másiknak felírni, ugyanakkor, amikor mindenki nagyon jól tudja, hogy az utóbbi évtizedek és kivált a háború következtében annyit változott az emberiség felfogása, mint annaekéétől évszázadok alatt sem.

Nem is a dolgok firtatása volna itt a cél, hiszen vitákkal még nem sokat segítünk akár egyik, akár a másik fél helyzetén.

Ugy érezzük azonban, hogy a kanadai magyarságnak kötelessége volna megválaszolni azokat a problémákat, amelyek mindeddig valahogyan szétválasztották a régi-kanadai pionirjainkat és a mai sivatári körülményeknek kiszolgáltatott munkanélküli tömegeinket. Nem akarja itt senki sem azt, hogy a magukat is csak nagynehezen eltartani tudó farmerek vállalják magukra a munkanélküliek gondjait, viszont azt sem kívánhatjuk, hogy a városokban való teljes elszegényedés helyett magyar farmakon helyezkedjenek el munkanélküli tömegeink, hogy legalább idővel egy kis gazdasághoz, önálló otthonhoz jussonak s addig is megszabaduljanak az éhínség gondjaitól, vagy ami éppen olyan keserű: a koldult kenyértől.

A fenti sorok nem akarnak senkinek sem utmutatást szolgáltatni arra vonatkozólag, hogy a saját személyében mit cselekedjék: tudja azt jól mindenki önmagá. De igenis fel szeretnénk szólni egész Kanada magyarságát, a munkásságát és a színtely nehez körülményekkel küzdő farmertársadalmat arra, hogy ezen lappak a rendelkezésükre álló hasábjain felleljék ki nézeteket a kanadai magyar egység nagy kérdéseit illetően. Miután ebben az óriási birodalomban a magyarság legnagyobb része a távolságok miatt soha sem íphet le egy asztalhoz, hogy nyugodtan meghajnyja-vesse a nagy kanadai magyar problémákat: legyen ez a lap az a közvetítő szerv, melynek segítségével kicserélhetjük gondolatainkat és találjon legalább itt egymásra a farmer és munkás egyaránt.

Eléri-e Kanadát a "Nautilus" az Északi-sark jégóceánja alatt?

A múlt hetén Massachusetts Provincetown kikötőjéből elindult London felé a "Nautilus" nevű amerikai tengeraltatójóról, melynek kapitánya a sarki expedíciók, ha nem a tengeraltatójáról történetében is. Mint ismeretes, az expedíció vezetője, George Huber Wilkins ausztráliai származású kapitány, aki résztvett a Stefansson-féle kanadai sarki expedícióban 1913-1918-ig, majd az utolsó Shackleton-féle délsarki expedícióban 1921-ben, végül pedig 1928 április 15-én Alaszkai Point Barrow városából kiindulva átrepülte az északi sarkvidéket és a Spitzbergákon, Green Harbournban szállt le. A 2600 mérföldes utat 20 óra 20 perc alatt tette meg.

Ennél a repülésnél majdnem teljes bizonyossággal megállapította azt, hogy az északi sarkvidéket mely óceán fedi és azok a helyeken, ahol más sarkvidékek szárazföldre követhettek, nem talált mást, mint jéghegyeket és vizet. A mostani expedíció célja: A Spitzbergákról kiindulva, Grönland északi partjait megkerülve az Északi-sarkon át eljutni Kanada legészaknyugati partjaihoz. Ez a jégvidéket összefüggő mély tenger borítja, amelynek mélysége 3,000-15,000 láb között váltakozik. Középső mélysége az óceán- és sarkvidékek megállapításai szerint 3600 láb körül van. A sarki óceán kiterjedése kb. 14 millió négyzetkilométer, ennek a területnek mintegy háromnegyed részét jég borítja.

A "Nautilus"-nak a jégháztól jégvártig terjedő kb. 28000 mérföldes utat a víz alatt kellene megtennie. A tengeraltatójáról kétféle hajtórővel van ellátva: a vízfeletti menetre nyersolajmotorokkal, a vízalatti menetre pedig elektromotorokkal. Ezek energiaforrása akkumulátor, amely azonban mindössze két napra elegendő áramot tárolhat. Ezért a tengeraltatójának 48 óránként a szabad levegővel kell kapcsolatot teremtenie, hogy akkumulátorait a nyersolajmotorokhoz kapcsolva újraműködésükkel feltölthesse. Ekkor egyrészt a Diesel-motor számára szükséges levegőt kell beszívni, másrészt a nyersolajmotor égési termékeit el kell távolítani. Ennek a kapcsolatnak megteremtését kétféleképpen véltik megoldhatni: vékony jégtréteg esetén és jégmentes csatornáknál a felszínre való fölemelkedéssel, vastag jégtrétegnél pedig ennek, speciális furógéppel történő megfúrása után, csövek segítségével.

Az északsarki tenger jégének vastagságát pontosan megállapítani ezidre nem lehetett. Az elméleti vastagság kiszámítható a jég rossz hővezető voltából és a sóviznek a renes viznél alacsonyabb fagypontjából következik, hogy a sarkitengerben keletkező jégvékony vastagságát 8 lábál többre felvenni nem kellene. Ez természetesen arra az esetre vonatkozik, ha a tengervíz az alacsony hőmérséklet folytán fagyva meg, minden mozgástól mentes lenne.

Az északsarki óceánban azonban szintén vannak áramlatok, amelyek jelenlétét Nansen igazolta legjobban azzal, hogy "Frahm" nevű hajójával a jég közé zárva, kizárólag a jég mozgásának segítségével vittette magát az Ujsibériálat getektől a Spitzbergáig. Az áramlatok és a szél behatása alatt a jégfelület mozgásban van, a jégvékonyabb rétegek nyugalmi helyzetükből, egymásra törődnak. Ily módon tehát az előbb említett jégvastagság többszörösét is eredményezik, sőt egyes sarkkutatók szerint még az 50 láb vastagságot is elérlik.

Ez a körülmény élesen rávilágít azokra a nagy nehézségekre, amelyek elé a Wilkins-expedíció néz és amelyek naughtyan is bizonytalanul teszik azt a lehetőséget, hogy szükség esetén bármikor a szabad levegővel kapcsolat tudjanak teremteni. Nemcsak a jég szilárdságával és ennek ellenállásával kell számolni, hanem a mozgásban lévő jég hatalmas erejével is. Ennek az óriási kiterjedésű és mozgásban lévő jégfelületnek egyes részei igen nagy oldalirányú nyomást gyakorolnak a hajók falára és ez a nyomás végzetes is válhat, miként azt a Jeanette és a

Bruslow-expedíciók pusztulása is bizonyítja. Már pedig ugyanilyen hatalmas oldalirányú nyomás veszélyezteti a hajókat kiáryuló csöveket is.

A szabad levegővel való kapcsolat megteremtése elmaradhatatlan szükségesség a villamosáramot raktározó akkumulátorok feltöltése és a hajóban levő levegő felhívítása végett. Eppen ezért remélhető, hogy még mielőtt a végleges utnak nekivágnak, a sarkitengerben végeznek majd olyan kísérleteket, amelyek az északi-sark közvetlen közelében levő állapottalnak megfelelő körülmények között fognak megtörténni és ahol még lesd idő dönteni a veszedelmes utnak való nekivágyás, vagy a visszatérés között.

LEHET-E MÉG TERMÉS?

A SZÁRASZÁG MELLETT MEG A PONDROK ÉS SASKAK MILLIÓI NÖVELIK A GAZDAK CONDJÁT — EGÉSZ SASKATCHEWAN RETTEG A "CROP FAILURE"-TÓL — ÉSZAKALBERTA ALL MÉG LEGJOBBA — A SZŐRVANYOS ESŐK ELLENÉRE SEM LEHET MEG JÓ TERMÉS

A prérirtatómányok olyan válsággal néznek farkasszemmel mint 1917 óta egyszer sem. Nem volt elég, hogy a farmerek alig kaptak valamit tavalyi termésükért, hanem még ehhez járult az időjárás ezernyi szeszélye, teljesen eltemetve a gazdákat minden reménységét. A híres nyugatkanadai termések az idén még az árnyékát is nehezen fogják betakarítani a legnagyobb mértékben a legnehezebb részén a törött farmerek és az ugyan gyenge vigasz a gazdatársadalom részére, hogy a rossz termés felveri az elevátorokba már régen beszállított gabonaárnyékát. Itt egyedül csak a pool tagjai éreznék ennek üd-vén hatását, viszont ma már ezt a példás szövetkezeti intézményt is annyira megviselte a gabonaárdekeltségek áskáló-dása, majd a világszerte válsággal a gabonaárakra gyakorolt gyilkos hatása, hogy nehezen lehetne megjósolni a jövőt.

Az ottawai földművelésügyi minisztérium távirati jelentése szerint június első felében még inkább rosszabbodtak az állapottok, melyeket már elég sötétben írt le a hónap elején kiadott beszámoló. Eszerint éppen a

A "Nautilus" fel van szerelve a modern hajózási technika valamennyi eszközével. A magneses északi-sark közelében a közönséges mágnesű igen nagy eltérést mutat, ami a vízalatti haladásnál, abban az esetben, ha csillagászati helymeghatározás hosszabb ideig nem lehetséges, az utatránytól való lényeges eltérést és a melettd jelentékeny meghosszabb bitását okozhatja. Bárha a tengeraltatójáról fel van szerelve ugynevezett Giro-kompasszal, amely mindennemű mágneses eltéréstől mentes, mégis meg kell jegyezni, hogy ezek a Giro-kompassok nagy fordulatszámok folytán igen érzékeny műszerek s ezért újabb veszélyt rejtenek magukban.

világszerte ismert saskatchewan-i buzevidék szenvedte a legtöbbet és így csakis abban az esetben lehet valamirevaló termésre számítani, ha a régióta várt kiadás esők után kedvező időjárás uralkodnék egészen a termés betakarításáig. Manitoba és Alberta tartományok egyes vidékein aránylag jobb a kilátások, azonban a legtöbb helyen it is szinte kizárt, hogy az idei termés hozam megüthesse az átlagot és tisztességes jövedelmet nyújtson a gazdáknak.

Jellemző a központi statisztikai hivatalnak az a kimutatása, mely az előző harminc év adataival hasonlítja össze a termés ideit állását. Bár ennek közlése hosszadalmas volna, szemléltetésül csak a tavalyi és az ideit termés közötti különbséget mutatjuk be. Ennek értelmében Saskatchewanban átlag 20 ponttal, Albertában 14 ponttal és Manitobában 4 ponttal maradt az ideit vetés állása a tavaly június állapotokkal szembeállítva. A többi gabona-félel is meglehetősen szomorú különbség mutatkozik. Ha például a terméstartagot 100 pontnak vesszük, akkor a zárójelbe foglalt tavalyi adatok mellett az ideit helyzetet a következő számok jellemzik: MANITOBÁBAN buza 89 (93), zab 87 (89), árpa 86 (95), rozs 87 (95). SASKATCHEWANBAN buza 77 (97), zab 76 (92), árpa 77 (97), rozs 70 (95). ALBERTÁBAN buza 84 (98), zab 85 (90), árpa 87 (96), rozs 83 (95)

Noha a legjobb vidékeken sem fogja az ideit termés elérni az átlagot, érdekes lesz megfigyelnünk, hogy a legtöbb mégis az északalbertai Peace River nagyrészén ujonnan feltört farmjain remélik a gazdák. A három prérirtatómány legnagyobb részén azonban már hetek óta nem tud kellő mennyiségű csapadék híján fejlődni a vetés, sőt egész vidékeken még a fű is kiszáradt s az állatok legeltetése, mi több itatása is nehézségekbe ütközik. Az elszegényedett gazdák valóban válságos helyzetbe jutottak. A kormány számításba alig vehető szörvanyos esőzések hatását évek óta nem tapasztalt szélviharok teljesen eredménytelenné tették és Nyugatkanada farmertársadalmát ennek folytán nehéz idők elé tekint.

SVÁJCIAK A SZLOVÁKOKRÓL

Genfből jelentik, hogy a svájci sajtó élénken foglalkozott a magyar revíziós gyűlésekkel. Különösen kiemelik, hogy a budapesti gyűlésen felszólt a tót világszövetség elnöke, aki kijelentette, hogy a tótokat akaratauk ellenére és meghallgatásuk nélkül csatolták Csehszázához

HOGYAN ALLITOTTA FALHOZ A SZULTANT — RÁKÓCZI "FIA"?

IRTA FORGÓ PÁL

Az Ur 1730-ik esztendője körül, amikor nagy Rákóczi Ferenc Rodostóban ette a számtüzetés keserü kenyerét, egy napon érdekes ember kereste fel: Neuhof Tivadár, akit még régebbi párisi tartózkodásának idejéből ismert a fejedelem. Fan tasztikus tervvel állott elő. Himesítte, hogy Korzika szigetét már régen megszállva tartják a genovaiak, akik esztendő óta sanyargatják, valószággal rabszolga sorsban tartják a sziget lakóit, akik halálosan gyűlölik az idegen igát.

Ha Korzikát felszabadítanák, abból óriási haszna lenne Törökországnak, mert hadihajói számára pompás kikötőt kapna és főleg Afrika északi partjain lakó mohamedánokkal lehetne innen állandó összeköttetést fenntartani. A további terv az lenne, hogy a török tengeri haderő Korzikából elindulva megrohanna az olasz tengeri erődköteket és azokat elfoglalva, fokozatosan egész Olaszországot uralma alá hajtáná. Az olaszok leveretése után pedig Ausztriára kerülne a sor és kényszerítenék a Habsburgokat, hogy Rákóczi utócsékát ismét trónra.

A titokzatos idegennek olyan meggyőző volt az előadása, annyira meggyőző az egyé-

nisége, hogy Rákóczi egészen felvillanyozta az ötlet és szólt egyik hatalmas barátjának Ách meg pasának, aki a szultán kedvence volt, hogy vegye pártfogásába. Neuhof tökéletesen elszédítette a pasát, aki csakhamar rajongó híve és szószólója lett a szultánál. Az eredmény hamarosan mutatkozott is. Haderőt ugyan nem bocsátott Neuhof rendelkezésére, ellenben annál bővebben kapott pénzt. Neuhof közben már tüzkeres és egyúttal a török vezérkari főnök kezében áll a korzikiakkal, akik ugy tekintettek rá, mint megváltójukra.

Igy történt, hogy Neuhof, aki az előző években szerencsétlanként tartotta fenn magát Európából különböző udvaralban és mindenhol nagy adósságok hátrahagyásával kellett menekülnie, 1736 március 13-án egy tíz ágyús naszádon Korzika Aleria nevű kikötőjébe érkezett. A hajót a tuniszi angol konzul segítségével szerette. Természetesen sem a konzulnak, sem a hajó kapitányának nem volt joga ilyen politikai jellegű vállalkozás védelmére az angol fogót Neuhof rendelkezésére bocsátani és a kapitány később a bűntestéstől való féltelmében öngyilkos is lett.

Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy Neuhof megérkezése és a szigetre való bevonzása tökéletes volt. Messze környékéről sereglettek össze a szigetsorság lakói, hogy üdvözöljék a felszabadításukra érkező nagy urat. Neuhof félig török, félig európai ruhában szállt a partra,

hosszu, prémmel ékesített borkaftánt hordott, viszont turban helyett francia parókat tett a fejére, oldalát spanyolkard ékesítette és kezében ékkövektől szikrázó királyi botot tartott.

Mögötte négerék és törökök sorakoztak fel. Azután megkezdődött a hajó kirakodása. Hat tizenkétfontos ágyút, hét-ezer puskát, rengeteg szuronyt, pisztolyt, puskaport, golyót, hét ezer zsák gabonát, háromezer öltönyt és ugyanannyi pár csizmát hozott magával, melyeknek értéke körülbelül egymillió skudit ért. Óriási esemény volt ez akkor a teljesen elszegényedett és lerongyolódott Korzika most már az volt, hogy királyi hadi részletek mellett a kitörő örömmel, mellyel Neuhof Tivadart fogadták.

Ez a fejedelmi ajándék kétségtelenül tette, hogy a "felszabadító" mögött valamelyik nagy európai hatalom áll és Neuhof ugyancsak értette a módját annak, hogy a korzikaikkal azt sejtette, hogy nagy haderők fognak a közeljövőben érkezni, melyeknek segítségével megkezdhetik a szigetsorság különböző érdekeit befeszkelődött genovaiak kiverését. A legtöbb korzikainak sejtelte sem volt arról, hogy tulajdonképen kicsoda Neuhof. Sokan Rákóczi fiának tartották mások azt sugták, hogy angol trónkövetelő. De abban mindnyájan megegyeztek, hogy ilyen nagy ur, akinek jóakarata visszahozhatja Korzika szabadságát és nyugalmát.

Diadalmenetben kísérték Neuhofot Tampiloro városkába. Első dolga volt, hogy a magával hozott uniformisokba bujtatta a lerongyolt embereket, felfegyverzete őket és azután egy közel genoval örshelyet támadott meg és teljes győzelmet aratott az ott felett. Ez a jelentékeny diadal még inkább növelte népszerűségét. Korzika benszülető örömlázban égett és így történt, hogy 1736 április 15-én, tehát éppen egy hónappal a szigetre való érkezése után egy főtreme szerint összehívott óriási királyválasztó gyűlésen Neuhof Tivadart I. Theodor néven Korzika királyává koronázták.

I. Theodor legnagyobb gondja most már az volt, hogy királyi választást elismertesse a francia és olasz udvarokkal, de követelt mindennél igen hüvelyesen fogadták. A genovai közvélemény pedig egyenesen felháborodott e példánlat vakmerőségén. Felismerték a veszedelmet, melyet számukra Neuhof királyává való koronázása jelentett és ezért ópratókban terjesztették a szigeten a Neuhofot leleplező udvarok. Leirták előző életét, alandor pályafutását, kártyasátait és még meg is töltötték azt különböző kitalálásokkal. Így például többen köztött: azt is ráfogták, hogy vásári kikiáltó volt.

Korzika hívei között csak gyér visszhangja volt a rágalmaszó hadjárataknak. Sokkal nagyobb baj volt, hogy Theodor megígért segélycsapatát sehogymeg akartak megérkezni. Így

azután képtelenség volt döntő győzelmet aratni a genovaiak felett, akik erődeikből még jobban nyugtalantították és károsították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Erre Theodor hajóra szállt és Nápolyba, majd onnan Franciaországba és Angliába hajózott. Mindenütt megpróbálkozott a királyi udvaroknál, de sehol sem fogadták. Közben a genovaiak valószággal hajtóvadászta t rendeztek ellene és a "király" szeretes ruhában bujkált, nehogy felismerék. Hosszszu utazás után Hollandiába érkezett. Itt már nagyobb szerencsével operált. Sikertült a dugduszág hollandiai bankárok között érdeklődést kelteni Korzika iránt. — Megígért nekik, hogy amennyiben visszaszegtik trónjára, ugy kézikbe adja Korzika teljes kereskedelmét és nekik ígerte a sziget két legfontosabb kereskedelmi kikötőjét. Így történt, hogy 1738 szeptember 13-án Theodor újra megjelenik Korzika egyik kikötőjében három hadihajó és több kereskedelmi hajó kíséretében. A korzikaiak ismét kitörő örömmel üdvözölték.

Theodor azonban ezutal óvatoss volt. Este visszatért a hajóra és ott aludt. De majdnem ez lett a végzete, mert a hajóskapitányt a genovaiak megvesztegették és Theodor egy véletlen folytán csak az utolsó pillanatban fedezte fel az összeesküvést. A kapitányt felakasztatta, de a baj ezzel még nem múlt el.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az északi védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Elete eterosították a sziget lakóit, mint azelőtt.

A MUNKASPÁRT AZ ADÓEMELÉSEK ELLEN

WOODSWORTH MEGALLAPÍTÁSAI SZERINT ISMÉT A GAZDAGOK HÚZZAK KI MAGUKAT AZ ÁLLAMI TERHEK VISELÉSE ALÓL — MENNYIBEV SEGÍT AZ ORSZÁGON AZ UJ VAMTÖRVÉNY?

A múlt hetet szinte hihetetlen kavarodás jellemezte az ülészeket a birodalmi képviselőházban. Ugyászólván az egész parlament a Bennett-féle költségvetés hatása alatt állott és izgatottan tárgyalták egyes csoportok az egészen újszerű intézkedéseket, melyek ismét fenekesből felforgatják az eddig bevett szokásokat. Az igazi vihar azonban akkor robbant ki, amikor Woodsworth munkaspárti képviselő kimutatta az új rendelkezések fonákságait, a szónok véleményének adott kifejezést, hogy Bennett a kistőkék és a szegény emberek börtén akarja megkímélni a milliონomokat és óriási tökével rendelkező érdekeltségeket.

A kormánypárti képviselők sem hagytták magukat és azt vitatták, hogy a nagytoke részére biztosított kedvezmények egyúttal annak Kanadában önlényét is előmozdítják, ami feltétlenül több munkaalkalmat jelent. A munkaspárti képviselők mindemellett fenntartották azon álláspontjukat, hogy a jelenlegi körülmények nem vezetnek jóra és hacsak a kormány be nem váltja a választások fennhangon hirdetett ígéreteinek legalább egy bizonyos hányadát, úgy igen szomorú tételek nézünk elébe. Hiszen ma, mikor egyetlen embernek se volna szabad munka nélkül tengődnie, egyedül Winnipegben mintegy 20.000 ember télenél kíntelen az immár csödbe jutott városi hatóságok közönyradományát igénybe venni, sőt például Montrealban annyira rossz a helyzet, hogy valósággal éhenpusztulás várja a munkanélküliek szerencsétlen ezreit — mondotta Woodsworth.

Általábanvéve az új adókulcs bevezetése következtében ismét emelkedni fognak egyes cikkek árak a kőszéntől a kána-nás gyümölcsökig. Ugyanakkor viszont komoly remény van arra, hogy bizonyos iparágak ismét fellendülnek és ezáltal ezeket sikerül munkába helyezni. Tekintettel azonban az egész világon uralkodó pénz-telenségre, ez utóbbi nagy rész-től fog, hogy mennyiben tudja a kanadai belföldi fogyasztás foglalkoztatni a gyárakat. Az államháztartás mérlegét kérésékvil egyensúlyba fogja hozni a sok új adótétel, amire annál is inkább szükség van, miután 75 millió dolláros deficiteket állg bírnia ki az ország még egy esztendőig.

A posta hatmillió dolláros ráfizetését a felmentésselal igyekeznek fedezni, viszont egyedül a tíz dolláros alul pénz-utalványoktr kötelező két centes adóbélyeg is elegendő arra, hogy félmillió dollárral szaporítsa a kincstár bevételeit. Rengeteg pénz számítanak beszédni az amerikai folyóiratok mindenegyes fontja után számítható 15 centes vám kivételével, noha ez ellen testületileg tiltakoztak a kanadai újságírók, akik közül százak vesztenék el a kenyereket csupán azért, mert az új intézkedések értelmében egyes vastagabb "magáznok" ára például 30 centről 45 centre ugranék fel.

Rengeteg fog azonban segíteni az amerikai és európai áruk behozatalának vámenek-lészel való megszűntése kü-lönösen a keletkanadai szénbányászatban, a nehéz vasiparban fémiparban, bőciparban és általában mindazon iparágakban, melyek az alacsonyabb árban piacra dobott külföldi árukkal nem tudtak versenyt tartani és legnagyobb részben üzemeiket tel-

jesen le is zárták. Annak ellenére, hogy sokan helytelenítik a Bennett kormány magas vám-tételekre alapított politikáját, a konzervatívok hivatalbalépe-ása mintegy 75 amerikai vállalkozás épített kisebb-nagyobb gyárat Kanadában, legnagyobb rész az Ontario és Quebec tartományok területén, hogy ezáltal megkerülve a behozatali vámtételeket, egyúttal hozzájárul a kanadai ércet s nyersanyagok nagyobb arányú fogyasztásához és kanadai munkások részére biztosított megélhetését.

BÉLA BÁN CSONTJAIT A MARGITSZIGETEN HELYEZIK EL

A margitszigeti régi romfalak felhasználásával elkészítettek a XIII. század építészeti stílusában a kápolnát. Az évszázados fák romantikus környezetébe stílusosan illeszkedő kápolnát ünnepélyes keretek között avatták fel június végén. A kápolna tornyában elhelyezik a régi Szent Margit templom többszáz éves harangját, amely egy félszázéves halgatás után először kondul majd meg a fenszentelés alkalmából.

Ide akarják még áthelyezni az árpádházból Béla herceg, a macsói bán csontjait is. A macsói bán testének maradványait egy régebbi margitszigeti ásás alkalmával találták meg, a klastrom romjai közelében. A bán tudvalegott ott ölték meg a Nyulak szigetén és ott is temették el. A csontját azóta a Nemzeti Múzeumban fekszenek és korhú, középkori temetés keretében helyezték el egy szarkofágban a kápolnában.

A CEGLÉDI VASÁRTÉRŐL A MUZEUMBA

Az Óházában most ünnepele-ték Tury Gyula festőművész ju-bileumát 65 éves születésnapja alkalmából. Ezel az esemény-kapcsolatban érdekes lesz megjegyeznünk, hogy ez a neves magyar művész Cegléd vá-róságban született egyszerű családból. Tízennégy éves korában az ottani vásártéren fedezte fel egy műbarát és segítette a boldogulását. Azóta a magyar festő a legelsőők közé küzdötte magát és külföldön is megérdemelt sikereket ért el. A szegény ceglédi iparosfi mű-terme ma a budapesti Bélyar-sban található meg és képel kö-zül többet helyeztek el a Szép-művészeti múzeumban is.

NEJSTŐ MERTÉKBEN SZAPORODOTT A BUNÖZÉS ANGLIÁBAN

Londonból jelentik: Az angol belügyminisztérium bünyégi statisztikája szerint Angliában 1929-ben 134.581 bűnselekményt követtek el, azaz 4122-ven többet, mint 1928-ban. Tehát egymillió lakosra 3398 bűn-tény esett; az előző évben az arányszám 3305 volt. Az esetek közül 94.908 büntényt derítették fel. A bűntények közt 84 gyilkosság volt, 103 áldozattal. 37 gyilkos öngyilkosságot követett el. Az év folyamán öt gyilkost végeztek ki. A jelentés a bűnözés növekedését a súlyos gazdasági válságnak és a nehezebb megélhetésnek tulajdonítja. Feltűnő emelkedést mutat a fiatalabbko-rú bűnözők száma, különösen az a nemzedék, amely a vi-lágháború alatt élte le szegény-gyermekévt.

Kanadai megfigyelések

MIT LATOTT EGY ÓHAZI VEZETŐEMBER A HÁBORU ALATT NAGGYA NÓTT KANADÁBAN? — A ST. LAWRENCE ÉS A WELAND CSATORNA KIÉPÍTÉSE NAGY VESZÉLYT JELENTHET A MAGYAR GABONÁRA

Részletesen beszámolt arról a "Kanadai Magyar Ujság", hogy Dr. Kresz Károly, a ma-gyarországi Takarékok és Bankok Egyesülete igazgatója, mint az Óháza hivatalos kiküldötte vett részt a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara május fo-lyamán Washingtonban megtar-tott nagyülésén. Miután Dr. Kresz a lapunk olvasói ál-tal ismert és általában Kanada zenebarát körében nagy meg-becsülésnek örvendő Kresz Gé-za torontói hegedűművész bátyja, természetesen ellátoga-tott Kanadába. Ezt az alkalmat használta fel arra, hogy a "To-ronto Star" hasábjain ismertesse Magyarország helyzetét a kanadai olvasóközönséggel és egyúttal előkészítse egyes ma-gyar terményeknek, különösen a jó magyar borknak Kanadába való behozatálát.

A fentieket részletező május 7.-iki cikkünknek mintegy ki-egészítéseképpen közöljük az időközben hazaérkezett Dr. Kresz Károly kanadai benyo-másait:

Tízennégy évvel ezelőtt jár-tam kint először Amerikában. A háborúelőtti év őszén hathe-tens tanulmányutat tettem az E-gyesült Államokban és Kanada déli felőli részén. Akkor láttam először azokat a gigászi mére-teteket, amelyekben "a határta-rian lehetőségek hazája", egy-részt hihetetlen mennyiségű természeti kincseire és nyers-anyagára, másrészt pedig a nép-óriási vállalkozó kedvére ala-pítva, fejlődik. Közel két évti-zed esik első és mostani utazá-som közé, és ez a két évtized Amerikában sokkal nagyobb i-dőszak, mint Európában, hiszen al kell csak gondolni azt, hogy annak az egész földészéne tör-ténelme és kultúrája mennyire új, és hogy a mult század máso-dik felétől kezdve, mily nagy-mértékben történt a hatalmas felelindülés.

Egy egy őregéb kanadai még emlékezhethet arra, amikor a kanadai nagyvárosok legfo-rgalmasabb pontjain fölúszintes fabódék állottak egy homok-tenger közepébe. Az a 18 esz-tendő, amióta én utoljára kint voltam, szintén elég volt ah-hoz, hogy egyes közöves jelen-tőségű gócpontok világvárosok-ká fejlődjenek. Így pl. Toron-tó, Kanadának az Egyesült Államok határán, az Ontario-tó partján fekvő, Montrealon kívül a legjelentékenyebb városa, ez al-tal az idő alatt negyedmillió városló több mint egymillió városló nőtt meg, és amig ak-kor főuccájában 2—3 emeletes házak állottak, addig ma egy-másutján sorakoznak a 30—40 emeletes paloták, és Torontó-nak is megvan a "Sky-Line"-je.

Április 28.-án és 29.-én, két nap alatt életemnek két olyan impressióját éltem át, amely-eket elfelejteni nem lehet. Az egyik a Niagara vizesés, ame-lyet most másodszer láttam, de amely talán hatalmasabbnak s nagyobb-nak tűnik fel, mint első alkalommal. De nemcsak a természeti szépség, az amely óriási benyomást tett, hanem kevésbé az is, ahogyan az ember ezt a hatalmas vizesést igá-jába hajtotta.

Lent voltam a kanadai oldal-nak egyik vizierő-fajlesztőtele-pén, közvetlenül a vizesés fe-llett, ahol 11 turbina 150,000 lo-erőt fejt ki és ugyanannyi gene-rátor 102,000 kilowatt villamos energiát fejleszt. Ezenkívül u-gyancsak a kanadai oldalon meg egy ennél valamivel na-gyobb teljesítésű erőmű van és ezek szolgáltatják a villamos-erőt Ontario nagy részének. Ezzel az erővel folyik a far-mokon a tehének fejése, a vízszol-gáltatás és ez az erő hajtja Ke-

letkanada nagyfejlődési ipará-
nak gyárait. Bár hatalmas erő-művek állanak az ipar szolgálá-tában, egyúttal kellő gondos-kodás történik arról, hogy da-cára az erőfejlesztés céljaira felhasználta óriási víztömegek-nek, magának a vizesésnek ter-mészeti szépsége ne legyen ja-lentékenyen befolyásolva.

A másik nagy élmény a Wel-land-csatorna, amely megke-rüli a Niagara vizesést és amely technikailag méreteiben veteszkizik a Panama-csatornával, sőt ál-lítólag műszakilag annál na-gyobb. Öt óriási kettős zilip-teszi lehetővé a hajózást az On-tario- és az Erie-tavak között és célja és eredménye, hogy nagy tengeri hajók fognak tudni bemenni egész Chicagóig, ami az Egyesült Államok és Kan-ada gabonavitelére nézve hi-hetetlen előnyt fog jelenteni, mert következménye, hogy a hazát a búzatermő vidékekről hajón és nagyrésben átrakás nélkül lehet kivinni. A csator-na teljesen készen van és csu-pán a St. Lawrence-folyó Montreal melletti zilipjeinek megnagyobbítása szükséges ah-hoz, hogy a nagy tavak teljes mértékben megvalósítható la-gyjan, és tényleg nagy tengerjá-ró hajók is bejuthassanak a ta-vakra. Sajnos, ez újabb ves-zély a magyar gabonára. El kell ismerni, hogy a Welland Canal a világ egyik legjele-tékenyebb technikai műve és ha-őssze lehet hasonlítani nagy-ságban, talán az a szinten gi-gantikus mű veteszkiz vele, a-mellyel a hollandusok a Zuyder-See-t bekerítik, hogy új termő-földet nyerjenek.

Fentiekben csak néhány oda-
vetett képet akartam megraj-zolni. Részletes beszámolt a Nemzetközi Kereskedelmi Ka-mara washingtoni kongressz-
sáról és az északamerikai köz-gazdasági viszonyokról — me-lyek ezidőszertig ugyanolyan depresszióban vannak, mint az európaiak — csak a magammal hozott nagy anyag feldolgozása után fogok tudni adni.

A VILÁG LEGKIVALÓBB IRODALOMTÖRTÉNETIRŐI MAGYAR FÖLDÖN

A Magyar Tudományos Ak-kadémia disztermében nyitot-ták meg az első nemzetközi i-rodalomtörténeti kongresszust. A kongresszusra, amely négy na-pig tart, több mint negyven külföldi irodalomtörténész ér-kezett Budapestre, köztük Nad-ler könyvszerző, Ermatinger zú-richri Croce nápolyi, Ascoli, Bal-densperger és van Tieghem pá-risi egyetemi tanárok, Folkiers-ky krakói, Jolivet bourg-la-rei-nei, Fay clermont-ferrand-i, Frederikson stockholmi egyetemi tanárok, Rosso firenzei, Salinas madridi, Sorrento milanol és Vignola római egyetemi taná-rok.

HOLLANDUSOK TRIANON ELLEN

Hágából jelentik: A Jacob van Campen könyvnyomdává-lalat kiadásában Amszterdam-ban "A trianoni dráma" cím-mel 95 oldalra terjedő kitünő mű jelent meg a trianoni igaz-ságtalanságról. A mű szerzője Abbing Gellért magyarbarát hol-landus, aki igen jól ismeri a magyar nép történetét. Abbing művében nem csupán a triano-ni tragédiára terjeszkedik ki-hanem részletesen és szaksze-rűen ismerteti Magyarország történetét, különös tekintettel a nemzetiségi kisebbségek iránt tanusított türelmes politiká-jára.

Küiritettek egy üzletet a "jumpolók"

A british-columbial Kampoops Pár perc múlva magához tért felől érkező tehrvonat, mint, ahogy minden nap, most is fe-
ketélt, a kocsik tetején "Ko-lombusz-tikkettel" uazóktól. Kampoops és Pentiction kö-zött megállt a vonat. Az állomás-kocsit tolatott a külső vágány-ra. A városka pár házból és egy üzletből állott. Az éhezó uta-cók bementek az üzletbe, hogy kérjenek valami ennivalót. Kér-tek is. De mivel sokan voltak, a stóros elutasította őket, hogy ennyinek nem adhat és egynek sem adott.

Amint elhangzott az elutasí-tás, egy kanadai angol elkül-
lotta magát szinte parancsoló hangon: "Help yourself, boys!" Erre mindannyian nekirohan-tak és ki mit foghatott vitte az üzletből. De csak élelmiszert. Az üzletet tátoztul szájjal bú-mul-ta hogyan cipelik a portéká-ját.

Pár perc múlva magához tért felől érkező tehrvonat, mint, ahogy minden nap, most is fe-
ketélt, a kocsik tetején "Ko-lombusz-tikkettel" uazóktól. Kampoops és Pentiction kö-zött megállt a vonat. Az állomás-kocsit tolatott a külső vágány-ra. A városka pár házból és egy üzletből állott. Az éhezó uta-cók bementek az üzletbe, hogy kérjenek valami ennivalót. Kér-tek is. De mivel sokan voltak, a stóros elutasította őket, hogy ennyinek nem adhat és egynek sem adott.

Amint elhangzott az elutasí-tás, egy kanadai angol elkül-
lotta magát szinte parancsoló hangon: "Help yourself, boys!" Erre mindannyian nekirohan-tak és ki mit foghatott vitte az üzletből. De csak élelmiszert. Az üzletet tátoztul szájjal bú-mul-ta hogyan cipelik a portéká-ját.

Borbély Péter.

Balázs János Gömör megye honfitársunk elhunyt az ed-montoni Royal Alexandra kórházban. A magyar bányász május 19.-én szállították be a kórházba általános rosszullét-jeleivel. Rá egy hétre már ki is szenvedett agyhártyagyulladás-ban. Balázs szorgalmas, tákó-rekös ember volt, két éve haza-ment szülőfalujába és megnő-sült; 4 hónapig volt otthon, majd fiatal feleségét otthon-hagyva visszatért Kanadába, a őszre tervezte hazamenetelét, ahol most már felesége és kis gyermeke hiába várja.

Temetése május 26.-án rag-gel 10 órákor volt a Sacred Heart rom. kath. templomból, ahol az edmontoni magyarság nagy számban vett részt a gyászmisén.

Halála nagy megdöbbenést keltett, mert mindenki egészsé-ges fiatal embernek ismerte, aki mindig tulhaladta társait a bá-nyában kocsiszámra kitermett szőnmennyiséggel és a hatal-mas izomerőt igénylő munká-jáért kapott fizetésével.

Lukács Lajos

Kié Amerika vagyona?

Az "American Economic Re-
view" című folyóirat megállá-pítja, hogy az amerikai üzleti vagyonnak körülbelül 25—45 százalékára 200 testület kezében van. Az üzleti vagyon megha-tározás természetesen nem fog-lalja magában az állami, a mezőgazdasági és a szabad pályák vagyont. A hatalmas testüle-tet, amelyek közül mindegyik legalább számmillió dollár tőké-vel és évi 5 millió dollár tisztá-jó jövedelemmel rendelkezik e-gyüttesen több mint 80 milliárd dollár tőkét képvisel. Ezek a testületek az amerikai ipar több mint felén gyakorolnak felü-lyeletet. Kimutatható az is,

hogy e hatalmas vállalatok há-vromszor oly gyorsan növeked-tek az utóbbi évek folyamán, mint a körülbelül 300,000-nyil kisebb testület. Ha a növeke-désnek ez az aránya továbbra is megmarad, husz éven belül az egész nemzeti vagyon fele a szóbanforgó testületek kezé-be kerül.

A Financial Times megjegy-zi, hogy az "életerős individua-lizmus", amelyet az amerikai vezető férfiak igen gyakran és szívesen használnak az Egye-sült Államok gazdasági rend-szerének jellemzésére, a rendi-adatok megvilágításában meg-lehetősen alaptalannak látszik.

MI LESZ TIZ EV MULVA?

Az angol vegyészudóvetség közgyűlésén érdekes előadást tartott Henry Rhodes angol ké-mikus. Általánosságban be-szélte arról, hogy a modern tu-domány már nem ismeri a le-hetetlenségeket. Egy torontói egyetemi tanárnak — amint azt a Kanadai Magyar Ujság annakidején megírta — sike-rült állítólag élő protoplazmát mesterséges uton előállítani. Sikertől csont- és szövetképződményeket mesterséges uton növelni és ilyen alapon talán már nemcsak a levágott ta-gok helyébe is lehet újakat nö-vesztetni.

73,536 BIBLIA FOGYOTT EL TAVALY MAGYARORSZAGON

A brit biblialásratat központ-já kimutatást készített a biblia-terjesztés tavalyi eredménye-ről. A statisztika szerint két-ségtelen, hogy a biblia a legna-gyobb példányszámban közké-zben forgó könyv. A londoni központ 225,000. Németország pedig 131,000 példány biblial-terjesztésével a múlt évben. A harmadik helyen Csonkama-gyarország következik, mert a statisztikai adatok szerint oda-haza 73,536 példányszámban fo-gyott el a protestáns kiadású, Károl Gáspár által még 1586-ban magyarra fordított b'bia.

IRASSA ALÁ ISMERŐSEIVEL IS A LEFEGYVERZEST KÖVETELŐ NYILATKOZATOT ALÁÍRÁSI IVEKET KÉSZSÉGGEL KÜLDÜNK!

KELET- ÉS NYUGATKANADA MAGYARSÁGAT EGYETLEN SZELLEMI KAPOCS FORRASZTJA EGYSGÉBE: A "KANADAI MAGYAR UJSÁG"

Keletkanadában
A legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzüld-dél itrods.
Pénzüldöndékért teljes felelősséget vállalok.
HAZAK, FARMOK STB., ADÁS-VÉTELÉST INTÉZSESE VELEM
Bármilyen ügyes-bejós dolgaiban forduljon hozzám:
LOUIS SZABO
BOX 244 14 Crowland Str. Welland, Ont.
A "CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS" magyar megbízója.

P É N Z
KÜLDES A VILÁG BARMELY RESZEBE POSTAN VAGY BURGONYILEG — HAJÓJEGYEK ELADÁSA AZ ÖSSZES VONALAKRA EREDETI ÁRAKON
4 % KAMATOT FIZETUNK BE-
TETEKRE NEGYEDEVI EL-
SZÁMOLASSAL
THE HARBOR STATE BANK
Alapította: **EMIL KISS,**
4th Ave. 9th St., **NEWYCRK**

MEGFULLADT EGY ANGOL TENGERALATTJARÓ LEGÉNYSÉGE

Weihaiwei kínai kikötőben a múlt héten végzetes szerencsétlenség történt. A Poseidon nevű angol tengeralattjárónak ugyanis mintegy 15 mérföldnyire a parttól teljes gőzzel megrakott Yuta nevű teherhajó...

A Medley nevű tengeralattjáró-anyahajó, nemkülönben több brit és japán pánceles azonban a szerencsétlenség színhelyére siettek, de a viharos tenger miatt nem sokat segíthettek a 120 láb mély tengerfenékre süllyedő Poseidon acélbőrőntő...

Ismét sikert arattak a Kicheneri Magyar Kör műkedvelői

Pírátlan siker jegyében zsefolt nézőitől hozta színe a "Kicheneri Magyar Kör" műkedvelői együttese május 10-án este Berék Árpád "Az igazi hírsap" című 3 felvonásos népszínművét, a láng-fele hatalmas halban.

Igazán megérdemelték a műkedvelők a nagy érdeklődést, amelyet az a sok tapsot, mert egy feledhetetlen estével a műkedvelők meg a Magyar Kör barátaival.

A szereplők mindegyike oly kifogástalanul jó volt, oly tudással, odaadással és feltűnést adó játékkal, hogy alakításukra még rosszakaratral is csak a legjobbat lehetne mondani. Természetesen a játékosok tehetségének elismerése mellett az érdem elsősorban a rendező, aki a darabot nagy körültekintéssel betanította.

Nagy János néptanító szerepét Borda János, a műkedvelés vezető erőssége játszotta, utóérhetően és keleteseleg. Szabatos magyarságával egyenesen az igaz néptanító alakítására jutott. Számuel Oskárné kiforrott tehetségével emelte a jelenetek szépségét. Eredetien játszotta az aggódó, szerető, a család hagyományait megőrző és a fia boldogságát szemlélő tartó édesanya szerepét, tele tehetséggel, melegséggel. A két főszereplő játékaival viszárvázolta a boldogság múlt és a szép család otthónak levegőjét a szép családi életet.

Pink szerepében Strébi Béla játéka felmutatta minden eddigi szerepléséről neki való, kedves szerepöt kivételesen oldotta meg. Leócs Julián a "gyámleány" szerepét mindenki által elismert tudásával és kedveséssel játszotta meg. A tanítóké meggyőzően, az elhanyagolt Gáspár szerepét nagy igyekezettel, nagyon sokat fejlődött tudásban első fellépése óta s ma már az első között van a helye megérdemelve.

Ontarió is elítélte a spekulánsokat

Jelentették már, hogy az albertain bíróság több évi börtönnel ítélte a Solloway, Mills értékpapirokkal kereskedő cég igazgatóit. Miután ennek a hatalmas vállalkozásnak Kanada minden nagyobb városában volt kirendelése, a részvények elmulasztásával kapcsolatban Ontarióban is vizsgálatot indítottak ebben az ügyben.

A múlt csütörtökön befejeződött törvényszéki tárgyalások folyamán a torontói esküdtszék is úgy határozott, hogy Solloway és Mills vétettek a törvény ellen és így börtönbüntetésük meghosszabbítandó. Az elítélt védőügyvédje erre abban reménykedett, hogy a hírhatalmú British Columbia el fogja engedni a spekulánsok ellen felhozott vádakát, viszont lapzártakor értesülünk, hogy Victoriában is az ügy újrafelvétele mellett döntöttek.

KÉSPÉNZT AKARNAK AZ ALBERTAI POOLFARMEREK IS

A közelmúltban jelentették, hogy a manitobai poolgatosok egy hangulat az követelték, hogy érvénytelenítsék szerződéseiket azon fejezetről, amely megtiltja a farmereknek a szabadkereskedelemből való gábor-nártesztelését. Miután ugyanakkor egyhangulat tettek igérte arra, hogy ezután is a pool-elevátorra szállítják a gabonájukat, csak hogy készpénzért — a pool igazgatósága teljesítette is a manitobai farmerek kívánását. Körülbelül a fentiekhez hasonló mozgalmat indítottak most Alberta déli részén a poolai szerződésben levő farmerek. Észertlen a nehéz körülményekre való tekintettel az szeretnék, ha a pool egy időre felfüggesztené a szerződések ledonatonkó rendelkezéseit és ezáltal módot adna a farmereknek arra, hogy készpénzért adjanak tal termésükön. Egyelőre azt kérték a Retlaw, Vauxhall és Grantham kerületek gazdái, hogy az évi tisztviselőválasztások alkalmával kiküldendő szavazólapon erre a kérdésre is igyekezzenek feleletet szerezni, hogy a farmerek többségének álláspontját megismerhessék.

A magyar művészet ünnepe Windsorban

A windsori magyar ref. egyházi ifjúsága Dr. Molnár Jenő vezetésével kezdésművészetére május 24-én, pünkösd vasárnap este 8 órakor műkedvelő előadást rendezett. Gyűrfy Lajos vezetésében ez alkalommal előadták a "Katóka szermesterné" című 3 felvonásos vígjátékot.

A hölgy szereplők közül első sorban Ferenczy Ilonka és Antal Juliska remekelt, valamint Mrs. Lőrincz, Mrs. Exner, Mrs. Veres, Fazekas Margit, Járdeány Franciska, Harabály Anuska és Kocsis Pirike. A férfi szereplők közül Csizsár Dezső, azután Kovácsy András, Kozora Gábor, Nagy Sándor, Szántó József, Hőresik Lajos, Nagy Dezső, Boda József, Váli József, Szántó József, Huszti M. Szabó Joe, Veres Lajos, Tóth József, Kiss L., Dajka Bertalan, és Somodi Pista, míg a sugó nehé feladatát Exner János látta el.

Meghalt Saskatchewan farmerkirálya

Folytatás az 1-6 oldalról. "dry farming"-nak a kanadai Mackay gazdálkodási módszert.

Egyenesen legendás azonban a története annak, hogy miképpen fedezte fel Angus Mackay a nyugat-kanadai gabonatermelés szempontjából olyannyira fontos ugarolási eljárását. Abban az időben ugyanis általánosan nyugatalkandokat az indiánok, míg végül is egy Reel nevű félvér állott az élükre, hogy "visszahódítsa" az elrablott területeket. Amint az indiánok elföldelték a békepipát, illetőleg kiásták a harci tomahawkot, megharsantak az angol erődök trombitái, hogy a fehér ember uralmát és életbiztonságát. A kormány serege így része Indian Headen vonult keresztül észak felé és elkirvált minden kezűlegyebe eső lovat, szekeret, zabot, lisztet. Még a farmunkkészeket is elvették, úgyhogy Angus Mackay néhány katonai szolgálatra alkalmatlan kivénült gőbjével magára maradt a bevetetlen óriási birtokon. És ez volt a kanadai preri jövőre farmertársadalmának a szerencséje. Mackay teljesen egyedül mást nem tehetett, mint hogy szorgalmasan feketerő bonyolította lassan elgazosító földjeit s ezáltal öntudatlanul is konzerválta a föld nedvességét — a jövő évi vetés számára. Ezek következtében az indiánháború utáni esztendőben — amikor majd mindenütt kiségett vagy kifogyott a termés a Missisipitől egészen a Saskatchewan folyóig — Angus Mackay 400 akér kényyszerűsögből ugarolt földjeire több mint 14,000 bushel acélos búzát csépejt. Azok a farmerek viszont, akik az előző évben is be tudták vetni földjeiket, csupán néhány bushel tudtak learatni akereknél.

Amikor 1866-ban Angus Mackay az indian-headi Experimental Farm élére került, bőven gyümölcösözthette az indián-felkelés alatt szerzett ugarolási gyakorlatát. Már az első évben 23-fajta burgonyát, 17 fajta takarmányrépát és több mint 23,000 erdei és gyümölcs-facsemét próbált ki s emellett minden felkutatható gabonamagot külön kísérleti táblákba vetett. Mackay volt az első kanadai, aki negyven egyháznál esztendővel ezelőtt magyar buzagot hozott át és a tisztavíz, bányai és dőzségi változatokkal végzett kísérleteket.

30,000 ÉVES KOPONYAT TALÁLTAK

Theodore McCown fiatal angol régiségbuvár a Wadysalem közelében elterülő Wady Moughara vidéken gyermekkoponyát talált, melyet a tudósok legalább harmincezer évesnek tartanak. Az új lelet sokban hozzá fog járulni az ősemberről alkotott elméletek tisztázásához.

Otto elveszi az olasz király leányát?

A hetek, sőt hónapok óta beszegett híresztelések úgy látszik igaznak bizonyultak, ha hirtelen adunk a június 11-iki kábelátiratoknak, melyek titokzatos rövidséggel számolnak be az új Habsburg frigyéről. Eszerint Zita özvegy császárné kihallgatáson jelent meg a pápánál, akinek ősi szokás szerint bejegyezését kérte fia, Ottó herceg és az olasz királyi család legfiatalabb leánya, Mária házasságához. Állítólag ez év októberében már meg is tartanák az esküvőt melyhez legalább egy tucat politikai változást fűznek a hirlapi kacsák avatott kitalálói. Azt is kiszínezték a botránylapok, hogy Otto 2 évvel fiatalabb a 22 éves Mária királyleánynál, ami — szerintük — kétségkívül bizonyítaná, hogy nem is annyira szerelmi, mint inkább politikai házasságról van szó. Érdekesebb, hogy a külföldi sajtó Ottótól csupán mint osztrák főhercegről, Zitától pedig következetesen mint császárnéról tesz említést.

A FALU ROSSZA HAMILTONBAN

Két ízben, május 30-án és június 13-án adta elő Tóth Ede halhatatlan dalait, a Falu Rosszát a Hamiltoni Ref. Egyház műkedvelő csoportja. Mindkét ízben zsúfolt ház előtt játszottak a szereplők, kik kivétel nélkül derekasan megfeleltek a gyakran nehéz feladatoknak. Hűségessé vártak a magyar falu zamatot jelentett s látogatott egy a műkedvelőkön, mint a szereplőkön, hogy léleken az óhazai faluban vannak. S bizony, a szomorú fordulatokra képpen nem egy szem könnye. Kevesek cigánybandája a darab alatt s a színteték alatt izzat magyar dalokat játszott. Dicséret illet mindazokat, akik élejtélhetetlen esték sikeréhez hozzájárultak.

ISMÉT KICYULLADTAK A KLAN KERESZTJEI

A középkori sőt századokra emlékeztető eszközökkel dolgozó Ku Klux Klan nevezetű titkos társaság, mely már az Egyeült Államokban is lejártta magát, ismét életjel adott magáról Saskatchewanban. Reginában forró szelek arzsnyi hasadékokat szakítottak a preri bórán, egy augusztusvégi hideg előms eső után pedig lefogyott az utolsó termés is. Három reményessége volt akkor a kanadai farmernek, Saunders a növénynevelő vándorpatikus, az általa kitenyészett Marquis és a somogyi tarbuza skót apostola: Angus Mackay, aki most költözött el az élők sorából...

ZENETTÁPOSTALJAK A BÉKE ÁPOSTOLÁT

A világháború egyik első áldozatának zentéavatását tervezik a Vatikánban, még pedig X. Pius pápa ismétlődésben. Az az egyháfió ugyanis minden összekötését felhagyatná, hogy megakadályozza a nagytestvérségiárat és amikor a nagyhatalmak nem fogadták meg atyal jótanácsát és mégis kikiáltott a háború: X. Pius szíve nem bírta el a fájdalmat és a Szentatya kiszenevedett. Még 1923 folyamán felvetették zentéavatásának kérdését s az első vizsgálatok ebben az ügyben csak most, ayole év elmúltával fejeződöttek be. Pierami bíboros most készült el a zentéavatásról előterjesztendő hatalmas kötettel, melynek fátvázálása még hónapokig eltarthat. Csak azután következnek a hagyományos zentéavatási per, mely után nyilváníthatják csak szentté a háborút megakadályozni igyekvő mozgalom szentien vezérét.

HANY KATHOLIKUS PAP VAN A VILÁGON?

A katolikus papok száma az egész világon 319,284. Ebből Európában az a legtöbb, szám szerint 214,242 világi és 39,912 szerzetes. Amerikában 35,921 világi és 15,342 szerzetes, Ázsiában 10,171, Afrikában 4550, Ausztráliában 2146 világi pap működik. A megyéspüspökök száma az egész világon 1250.

KIRABOLTÁK A HULLI BANKOT

Quebec tartomány Ottawa városával határos Hull gyártelepén a múlt héten egy merész bankrabló revolverrel feltartóztatta a Provincial Bank főnökét. Aminekülés közben ugyan egyen kétezer dollárt eljett az ajtóban, azonban még így is több mint három ezer dollárral szabadult meg az üldözésére kiküldött rendőrök elől.

Mint április elején megítuk, a Hudson Bay vasút Mile 214 állomására egy fiatal indiánasszonyt vittek be, azzal a kérdéssel, hogy szállították kérházba. Miután a vonat akkor csak hónapoként egyszer közlekedett, a közeli repülőtér egyik elszánt pilótája vállalkozott az asszonyt a Pasra való beállítására. Utközben azonban eggyel megzsepporodott a repülőgép utasainak száma s amint fenti képünkön is látható, anya és gyermekékké makk egészégesen éltek túl a nagy eseményt.

UJ TEMPLOMOT ÉPÍTETEK NORBURY MAGYARJAI

A norburyi katolikusok rég óhajtott vágya teljesül június 21-én. Ugyanis ekkor tartja Father Tombu az újonnan épült Szent István templomban az első szent misét. Két év óta sok nehézséggel küzdött a templom építését érdekében az itteni kezdő magyar telepések csoportja, de végül is Isten segítségével immár a befejezésnél tart.

Howan kerülhetők el a székrekedés káros következményei

Meglepő, hogy mily gyorsan szünteti meg Nuga-Tone a legmakacsabb székrekedést s és hogyan szabadítja meg a szervezetet a felgyülemlett mérgekől, melyek sok mindentől bajnak az előidézői. Ezek közé sorolható a rossz étvágy, emésztési zavarok, bűfűgés, fejfájás, szédülés, vesze és hólyagbántalmak az ideg- és izomrendszer gyengülése, általános kimerültség, álmatlanság, fáradt érzés és súly és erővesztés. Nuga-Tone jó egészségét hozott sok ezer embernek, akik gyarapodtak erőben, erélyben már rövid használat után. Nuga-Tone azonfelel nyugodt frissítő alvást léte elő és azt a boldog érzést, amit a jó egészség tudatától az emberben. Nuga-Tone mindenütt kapható, ahol orvosságot árulnak. Ha nem volna raktáron a kereskedőnél, ahol ön vásárolni szokott kérje, hogy rendelje meg részére a nagyban árustólól.

KI MIT TUD, KI MIT LAT, KI MIT HALL: KÖZÖLJE A KANADAI MAGYAR UJSÁGGAL

Ha családját óhajta kihoztatni, már most kell folyamodnia az engedélyért, hogy a tavasszal indulhassanak. Miért nem ír, vagy kereszt felírjunkat, ahol kényényét elkészítjük s az engedélyt Ottawából leggyorsabban beszeressük, bárhol lakik is ön. Pénzküldésünk pontos és megbízható. Miért nem tesz próbát nálunk? Farmok eladásán, — To rontóban háshelyek és házak eladásán. Közjegyzői és jogi ügyek olcsó és szakaszerű elkészítése.

Dr. JÁNOSSY & COMPANY

543 Queen St. West TORONTO, ONT.

KANADAI SZOLGÁLAT HAMBURG és HALIFAX között. Rendszeres hajójáratakat a Hamburg Amerika Vonal népeper. hajóin: ST. LOUIS, MILWAUKEE, CLEVELAND. Válasz meg rokonai részére a jegyet előre, mert így a beutazás sokkal gyorsabban történik. GYORS-HAJÓJÁRAT NEW YORK és HAMBURG között. Hajóindulás hetenként. Pénzküldés rendszerünk: GYORS, OLCÓ és BIZTOS. Forduljon felvilágosításért a helyi úgyhöz vagy HAMBURG-AMERICAN LINE 274 MAIN STREET, WINNIPEG, MAN.

Múlt vasárnap ismét rengeteg automobil-szerencsétlenség történt vizsgálati anyag közzétételében. Fenti képünk egy hatalmas katasztrófa romcsinait mutatja be. A darabokra törött gépkocsik utasai életükben elmulasztották betartani a "lassan halts, tovább érsz" törvényt és így halálal kellett megfizetniük a gyorsjáratért. A "Winnipeg Tribune" felvétele.

Megtalálták az elveszett angol — csontjait

Még a tél folyamán jelentették, hogy John Bennett 18 éves angol fiatalember nekivágott az északalbertai ösvadonnak, hogy tapasztalatokat gyűjtson a vad földön. A Peace River keleti Grand Prairie városából indult utnak és a célja a british-columbiai Prince George lett volna. A sziklás havasok megmászásának veszélyére többen figyelmeztették, azonban a vakmerő fiatal brit nem hagyta lebeszélni magát a vállalkozásról.

Múlt október közepén indult utnak Bennett lóháton és 27-ig minden különösebb akadály nélkül jutott el a magas sziklacsúcsok lábához. Itt érte utol az a napokig tartó felhőszakadás, mely után egyáltalában nem tudta többé megszárazítani felszerelését. Napokig szinte utárrány nélkül bolongott Bennett a sötétségben, majd végre megmenekült a veszélytől. Végre is elvesztette lovát is, melynek nyergére már az első napok óta ráírta az őt fenyegető veszedelemet, arra az esetre, ha a hátszél szabadulna.

Az elszánt angolt mindezek ellenére nem tántorította el sem az eredei tervétől és nekivágott a Pine szoros istenkísértő szakadékainak. November hó 11-ikén gyufát is elvesztette s így teljesen ki volt szolgáltatva a rettenetes dühvel dúló hóviharnak. Végül is november 16-án már nem bírta tovább a nélkülözéseket és fagyott kezekkel és lábakkal kénytelen volt meghúzódní egy fa tövében, hogy örökre elaludjék.

Csak most találták meg holttestének maradványait, melyet egész késő tavaszig vastagon botakart a hó. Sunderman veterán házyvezető akadt rá a Tillicum patak közelében. Fegyverét és ruháit is megragták a farkasok, huszt allig hagyva a szerencsétlen angol fiu csontvázán. Tehető rokonai hazaszállították a maradványokat, melyeket a jövő héten raknak hajóra Montrealban. A sípompációt pályára készült fiatal Bennett egy nagy örökéget

ELKÖLTÖZIK A PÁPA RÓMÁBÓL?

Szenzációs híreket közölnek a párisi kábeltávírók, melyek kisajnéve részletezik a Vatikán és a Quirinali illetőleg a pápa és Mussolin között beállított kínos feszültséget. Amint már jelentették, Mussolini aznap iszvekszik kivonni magát az egyházellenes támadások felelőssége alól, hogy ellenávdatt emel az olaszországi katolikus társadalmi egyesületek ellen, mondván, hogy belekötárkodtak a pontifikába.

A lapzártakor kapott értesítések szerint minden remény megvan arra, hogy az egyházi és világi hatalom köbékül Rómában, sőt Mussolinii állítólag már bocsánatot is kért volna. Párisból ezzel szemben beavatott források megerősítették XI. Pius pápának azon elhatározását, hogy amennyiben a faszista állam továbbra is eltér az egyházellenes zavargásoktól, úgy a pápa a lengyelországi Posene helyre át székelyt.

A történelem folyamán már volt e set arra, hogy a pápa Rómából a dél-franciaországi Avignon városába helyeste át székelyt, mégpedig a tizenegyedik században. Ma azonban már sokkal nehezebben volna elképzelhető ilyen hatalmas változás keresztülvitele, miután a római Vatikánban oly roppant értékek és emlékek halmozódtak fel a középkorban. A mendemondának az adhat tápot, hogy XI. Pius Lengyelországban volt nuncius a háború folyamán, folyékonyan beszélt lengyelül és óriási népszerűségnek örvend egész Lengyelországban.

TÖBB DOHANYT TERMEL KANADA

Megemlékezünk már a kanadai dohánytermelés örvendés fejlődéséről annál is inkább, miután új Ontario-ban, valamint British Columbiában több száz honfitársunk éppen ezen fejlődő gazdálkodási ágazat keresel meg kenyérét. Érdekelni fogja olvasóinkat, hogy 1930-ban ismét növekedett Kanada dohánytermelése, ami főleg annak tudható be, hogy már külföldön is kezdenek érdeklődni a kanadai dohánygyártás iránt és ennek övetekztében a kereslet is állandóan nő.

Jellemzően felmélíthetjük, hogy míg 1929 folyamán 9,333 alkalmasított dolgozó a kanadai dohánygyárakban addig 1930-ban ez a szám 9,250-ra növekedett, ugyanakkor, amikor más iparágak ezrelve bocsátották el munkásait, Bír a szivar és pipadohány valamint a "snuff"-gyártás nem mutat valami nagy emelkedést, feltételezhető módon nőtt a cigarettaelőállítás, mely meghaladta az öt milliárd darabot, kerekén \$49,831,178 értékben. Ezek szerint a kanadai cigarettagyártás éppen megkészezőződött 1923 óta.

ELKÖBOZZAK A GÖRBE UTON SZERZETT POLGÁRPAPIROKAT

Megemlékezünk arról, hogy szigorú vizsgálatot indítottak azon új kanadai polgárpapírral ügyében, akik szarvók karmalva kerülve, nem egyenes uton szereztek meg kanadai polgárpapírjaikat. Különösen Montreal és Toronto városok környékén történt sok ilyenféle visszaélés, amint azt Wallace woodstocki bíró megállapította.

A vizsgálat során kiderült, hogy mintegy 170 egyén kapott szabálytalan uton-módon polgárpapírt és most azt a megoldást látnák legelőnyösebbnek, ha az elkobott polgárpapírokat megemlékeznek és ezáltal felszítik be az ügyet, melynek már több említtje is van. A legelső esetben ugyanis más nevet hamisítottak a polgárpapírokra, avagy 50 pénzért hamis eskü alapján szereztek meg a kanadai állampolgárságot.

Uj magyar katolikus hitközség Saskatchewanban

A legújabban alakult észak-saskatchewanai magyar hitközség vezetősége a következő sorok közlésére kérte a "Kanadai Magyar Ujságot":

Van-e, aki széles ez országban úgy ünnepelte meg Szent Imre jubileumi esztendőjét, hogy azt a St. Benedict, Sask. áján élő magyarság megtette? Oly ünneplést indítottak, amely nemcsak pár óráig, pár hónapig tart vagy egy esztendőre szól, hanem oly ünnepet, amely el nem mulik mindaddig, ameddig magyar él e telepen. Nem szóval és szent énekekkel ünnepeltek, hanem tettel és marandó ténnyel: megkezdtek Szent Imre katolikus hitközségét. Megvalósították a magyarság szívében lakozó régi áhajt, amidőn összefogva lelkes egyetértéssel templom helyiségét építették, megszerezték drága pénzen a templom-helyet öt acre-nyi telket biztosították a hitközség céljaira, kifizették a legszükségesebb templom-felszerelést — mindezt oly nehéz viszonyok idején, oly pénztelen világban, amilyenben az adót is elég a farmsznak előteremteni. Hogy pedig minden lépés az egyház törvényei értelmében történjék, Ft. Solyos Oszkár, Wakawon lakó magyar lelki-vezetése alatt hajtották végre terveiket. Ezt az újabb haladást pedig csak az a tudják jól, aki értékelni, aki értékelni és szent énekekkel ünnepeltek, hanem tettel és marandó ténnyel: megkezdtek Szent Imre katolikus hitközségét. Megvalósították a magyarság szívében lakozó régi áhajt, amidőn összefogva lelkes egyetértéssel templom helyiségét építették, megszerezték

Nemzetközi kölcsönt a gazdáknak!

A Genfben ülésező Népszövetségi korszakalkotó intézmény alapítvete meg, amikor Magyarország és még tíz más állam részvételével egy nemzetközi gazdákban felállítást határozta el. Az 50 millió dollár alapítvánnyal megalakuló új pénzintézetnek az volna a hivatása, hogy hosszú lejáratú kölcsönt bocsásson az arra szoruló mezőgazdákra és állattenyésztőkre.

Bárha eleinte a közvélemény azzal az aggálllyal fogadta a jó

Felelte a kormány a nyugdíj-hozzájárulást

Bennett miniszterelnök legújabb intézkedéseiből nyilvánvaló, hogy a birodalmi kormány szintén nem csupán a tartományi kormányok által fizetett iggkori segély felét, hanem ennek háromnegyedét téríti vissza a tartományoknak, Saskatchewanban ugyan még nem nyilatkoztak a kormányférfiak, Albertában és Manitobában azonban nem valami nagy lelkesedéssel fogadták az intézkedést.

A "New York Times" a — Dunáról

Az Egyesült Államok köztársaság egyik legkomolyabb napilapja, a világhírű "New York Times" múlt vasárnapon mellékletben gyönyörű képekkel illettett tíz hasábs cíket közlő Lengyel Emil hanzánk fia tollából, melyben a Duna történelmi hivatását ismerheti meg az amerikaiakkal. Az ívanyi letvni montreali tudósok szíveskedéséből megküldött cikket legközelebbi számunkban szerdétben is be fogjuk mutatni, addig is azonban néhány szóval meg kell emlékeznünk annak tartalmáról.

A Duna ismét történelmet ír — kezdi írást Lengyel. Mint olyan folyó, amely hatalmas és egymással

LIEGE VÁROSÁ KAPTA YSAYE SZIVET

Eugen Ysaye nemrég elhunyt világhírű hegedűs, akinek Harris Ervin kitűnő torontói magyar hegedűművész a veje, olyan nagy népszerűségnek örvendett szülőhazájában, Belgiumban, hogy halála után válságos harc indult meg az egyes városok között, hogy hol temessék el. A család végül is úgy határozott, hogy miután a vonó nagy mestere Brüsszelben töltötte életének nagy részét s ott is aratta legnagyobb sikereit, a belga fővárosban nyugodjék. Mig tehát a holttestet Brüsszelben hagyják, egyuttal eleget kell tennők apjuk azon utolsó kívánságának is, hogy szívé, stúdióját és több ezer kötetre menő könyvtárát Liege városának ajándékozzák, ahol Eugen Ysaye meglátta a napvilágot.

Robin Hood FLOUR

Jobb kenyeret, tésztát és süteményt ad

ÁTSZERVEZIK AZ ÁLLAMVASUTAKAT

Az ottawai parlament vasügyi bizottsága előtt Henry Thornton, a Canadian National elnöke részletesen kifejtette azokat az okokat, melyek mind hozzájárultak ahhoz, hogy megrendítsék a hatalmas vállalkozás pénzügyeit. Például amikor a Canadian Northern részvényeit megszerezte az állam, tízmillió dollár értékben, egyszerű mint számmillió dolláros vagyont könnyvelték el a leltárban ami éppen nem segítette elő a későbbi évek mérlegét.

Mindezek ellenére 1928-ban sikerült nemcsak klegyenlíteni a régebbi tartozásokat, hanem ezenfelül még nyolcmillió dollár tiszta nyereséget is tudott egyetlen évben felmutatni a CNR. Ha tehát megfelelően átszerveznék a vállalat pénzügyeit, úgy amint a gazdasági válság enyhül, ismét eredményes üzletmenetre lehet számítani.

Annál is inkább lehetséges ez ma, miután a Canadian Pacific és a Nemzeti Vasutak között újabb sok olyan megállapodás történt, ami nagyban megkönnyítette mindkét vállalkozás helyzetét és többmillió dolláros kiadást takarított meg.

Thornton jelentéséből egyuttal kivilágított az is, hogy a nyugatkanadai termének kerekén egyharmada az Egyesült Államokon keresztül jut külföldre és egyedül Buffalo kikötőjében 92 millió bushel gabonát raknak át. Ezzel szemben azonban mintegy húszmillió bushelt az Egyesületekben való felülés után ismét Kanadán, főleg a csatornákon keresztül hajóztak át. Tekintettel arra pedig, hogy 85 millió bushel amerikai gabonament át kanadai kikötőn, ezáltal Kanada nem veszítette el a szállítással járó jövedelmet.

NEM NYILT KI AZ EJTŐ-ERNYŐ: SZÖRNYETHALT A PÍLÓTA

Owen Sound ontariói város repülőterén borzalmas szerencsétlenség szemtanul voltak az ottani repülőnap nézői. Chester Beer 21 éves kanadai pilóta, aki mutatványával a közönség elismerését érdemelte ki, két-éves láb magasságból ejtőernyővel kiugrott repülőgépből, hogy igrási tudományát bemutassa. A nézők legnagyobb szörnyülködésére azonban az ejtőernyő nem nyilt ki és a szerencsétlen fiatalember agyonzuzta magát a földön.

ELKÉSZÜLT A LACHINE-CSATORNA

A Montreal vizzel ellátó St. Louis tó vizét új csövezetékén szállítják a Lachine melletti szűrállomásra, ahonnan azután a világáros vízvezetékével kerül összeköttetésbe. Az új csövezeték múlt ősz óta építették már hónapokkal ezelőtt átadták a használatnak, azonban akkor az egyik utolsó csövezeték eltorlott és a töltésre sülyedt. Most ennek kijavításával is elkészült. A hatalmas merműk alkotás 440 láb hosszú, 36 inch átmérőjű acélszekekkel áll, melyek súlya 68,000 font.

A Kanadai Magyar Ujság angol leckéi

110. LECKE

Mutasson nekem egy két személyre való ágyat. Legyen az vas- vagy rézagy?

Melyik olcsóbb? Természetesen a vasagy.

Mibe kerül ez a hintaszék? Mi az ára ezeknek a székeknek?

Két dollár darabja. Ezért a pénzért jónak kell lennie.

Ezek gyönyörű székek. A székek tetizenek nekem, de az áruk nem felel meg. Nem adhatná olcsóbban? Nem uram. Az üzletünkben a legolcsóbb árak vannak jegeve minden darabra.

Kérem, mutasson nekem futószyonyegeket.

Milyen nagyságot parancsol? Hat láb hosszút és négy láb széleset.

Let me see a full size bed. Let mi szi e full száj bed. Should it be an iron or brass bed? Sud it bi en ájrn ór bresz bed? Which is cheaper? Vicz iz calpör? Of course the iron one. Av karsz di ájrn van. What is the price of this rocking chair? Vat iz di prájz av disz ráking cser?

What's the prise of these chairs? They are two dollars apiece. They ought to be good for that price. Disz ár veri bjutifal cserz. Vatsz di prájz av disz cserz? Dé ar tu dalörsz episz. They ought to be good for that price. Dé at tu bi gud for det prájz.

These are very beautiful chairs. I like the chairs very well, but I don't like the price. Can't you take less? Now let me see your carpets.

Disz ár veri bjutifal cserz. Aj lájk di cserz veri vell, bát Aj dont lájk di prájzes. Kent ju tók lesz? Aj kent ször. Di lószat prájz iz mark'd an evri artik' in aur sztör.

Nau let mi szi jur kárpetsz.

Vat szájz du ju vant? Sziksz fit báj für.

Boldog családi életet szerez

SA TURNIN

az ELETITAL

Vörös Kereszt Patika

8901 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

"HAZADNAK
RENDOLETLENÜL
LEGY HIVE, ÓH MAGYARI!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CIME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

"CSONKAMAGYARORSZÁG
NEM ORSZÁG, EGÉSZ
MAGYARORSZÁG
MÉNNYORSZÁGI!"

MI UJSÁG A MEGYÉNKBEN?

BÁCS-BODROG MEGYE

Bajai híradás szerint a szerb királyi palotát szabadkai magyar és bunyevác tüzek érik. A belgrádi lapok közlése szerint "a királyi háznak tett szolgálatért" a királyi udvar ezüstmérmével tüntette ki Racsomány Illes, Sárcevic Mihály, Huszár Ferenc és Szloboda Dezső leszerelt szabadkai tüzeket. Ugy látzik Sándor szerb király már maga sem igen bízik szerb honfírjaiban, azért magyar és bunyevác katonákkal őrizteti belgrádi palotáját.

CSONGRAD MEGYE

A magyar ünnepi játékok régi óhajtott tervét valószínűsíthetjük június 13-án szombaton és 14-én vasárnap délután amikor Volnovich Géza maradandó értékű költői művét, a Magyar Passiót a Nemzeti Színház színpadáról erre a két napra elvitték Szegedre és ott szabad téren, teljesen átrendezve, a Földalmi Templom előtt adta elő.

Szeged városnak az a terve, hogy évente 2-3 hetes játékciklust rendez majd a Templom-téren, melyek magukba foglalják az ilyen nyitászínpadi játékoknak minden fajtáját. Erre a tér kiképzésénél és méreteinél fogva rendkívül alkalmas, mert nagyságával messze túlhaladja például a salzburgi Dóm-teret. A nézőtér 3038 ülőhelyre van beosztva.

HAJDU MEGYE

Az egy évvel ezelőtti életbeléptett Budapest, Kaposvár és Pécs közötti repülő-közlekedést létesítették és legújabb megindult a repülőforgalom Budapest és Debrecen között Nyiregyházas út. Nemcsak utasokat, hanem leveleket és postacsomagokat is szállítanak a hatalmas légi járművek.

PEST-PILIS-SOLT KISKUN MEGYE

Fakan Erzsébet felsőjárású leány egy mésszel telt vödörrel létrán a padlásra igyekezett. Utközben megcsuszott és a vödör egész mézszerűen az arcába ömlött. A szerencsétlen leányt először a közel Lajosmizsére vitték, ahol első segélyben részesítették, de állapota nem javult, sőt látóképességét is elvesztette. — A nullás kilométerűk, ahonnan az Óházában minden irányban való felejtésére. Ezer holdon, jobbára olyan déli fekvésű hegységeket, amelyek most parlagok, indul meg fokozatosan a területet öszibarackcsermetékkel való beültetése. A szövetkezet látja el a termelőket rovarirtó védőanyagokkal és hoidalként kisebb, kamatmentes kölcsönnel, amely körülbelül meggyezik a termelőknek a természetbe fektetett munka erejével vagy munkabérével.

ZEMPLÉN MEGYE

A borételekítés válsága folytán rohamosan szegényedő Hegyalja kereset- és munkanélküliségének enyhítésére gyümölcsstermelő szövetkezeteket létesítenek. Megállapították, hogy a Hegyalja talaja, annak vulkanikus és meszes rétegtérfelépése különösen alkalmas az öszibarack kultúrának egységes típusok alapján való fejlesztésére. Ezer holdon, jobbára olyan déli fekvésű hegységeket, amelyek most parlagok, indul meg fokozatosan a területet öszibarackcsermetékkel való beültetése. A szövetkezet látja el a termelőket rovarirtó védőanyagokkal és hoidalként kisebb, kamatmentes kölcsönnel, amely körülbelül meggyezik a termelőknek a természetbe fektetett munka erejével vagy munkabérével.

UJJASZERVEZIK A HUSIPART

Valamikor Kanadáról mondották azt, hogy készülő ország, amelyet csak most építenek fel. Azóta nagyot változott a világ. Mindenütt és mindent újjaszervezték. Nem országokat építettek, hanem vállalatokat formáltak át a mai időknek megfelelően. Azelőtt a parlamentek napirendjén rendszerint — különösen nálunk — közjogi problémák szerepeltek. Ma a Tiszáig telt ház ilyesmivel általában nem foglalkozik. Közgazdasági rendszerekről vitatkoznak. Nem lehet másképpen, mert különben az egyes országok elvesztik pozíciójukat a nemzetek sorában.

Magyarországot elsősorban az agrárkérdések érdeklik, tehát ugyanazok, amelyek a kanadai emberek érdekkörébe vágnak. Sokat beszélünk és írtunk a gabonakereskedéséről, a husipar problémájáról. A husipar problémájáról, legfeljebb nem vitatták még meg teljesen.

Ereky Károly volt közlekedési miniszter, a Vásárpénztár elnöke hivatalból foglalkozik ezzel az ügyekkel. Olyan példák

lebegnek előtte, mint az Armour és Swift amerikai, valamint Burns és Harris kanadai husipar vállalatok példája, ezeknek Amerikában mindenütt vannak buselárusító fiókjuk és dollárban csak az Amour cég forgalma meghaladja az évi 3 milliárdot. Ezzel szemben nálunk rengeteg a husiparos, egyik sem tud megélni és az országnak sincsen meg a husiparból a haszna, mert a szervezetek miatt szétfolynak, eltűnik minden érték.

Ereky Károly a következőket mondotta a "Kanadai Magyar Ujság" tudósítójának: — Mindent meg kell tenni, hogy a husipart megszervezzük. A magyar vidéken teljesen patriarális a szervezete a husipar nak. A hentes és a mészáros csak úgy tud megélni, ha egytől-együl van néhány hold földje, amelyen szabad idejében a munkaerőjét fel tudja használni. De nemcsak vidéken szervezeten a husipar, hanem a budapesti szervezkedés is elégtelen. A budapesti állatvásáron a bizományos a fő személy. Ő a bus- és az állatkereskedelem

bankárja. Előre ad a vidéki állatkereskedőnek, ezek azután a vágóállatokat felhozzák a budapesti piacra. A bizományos természetesen annyi hitelet akar csak nyújtani, amely mellett meg tudná találni a maga számítását és nem fizetne rá az üzletre. Ez azonban már régen túlhaladott álláspont. A bizományos rendszerint 100%-ig hitelez s az állatkereskedelem rizikóját maga viseli.

Az elmúlt évben keresztségben 150 millió pengő értékű állatokat vágta le. Ezt a nagymennyiségű forgalmat a marhavásártér 55, a sertésvásártér pedig 37 bizományos bonyolította le. Az volna a következtetés, hogy ezek a bizományosok, akik ilyen óriási áruforgalmat bonyolítanak le, valamennyien gazdag emberek, hiszen ha csak 1%-ot számítnak, mint bizományos díjat, tisztán kerestek 1½ millió pengőt, miután a többi összes költségeket felszámíthatják. 92 bizományos között elosztva ezt az összeget egy-egynek legkevesebb 15 millió pengő jövedelmének kellene lennie. Ezzel szemben a valóság az, hogy egy-két gazdag nagybizományost leszámítva a legtöbb szegény ember aki a mindennapi száraz kenyérről dolgozik.

De tovább mehetünk. A budapesti marhavágóhídon 129 nagyvágó van. Ezek egymást agyon konkurrálják. Nincsen szó arról, hogy rendszeres tisztítást csináljanak és megállítsák hogy mennyi a befektetés, az üzemi kiadás és a haszon, hanem mindig azt nézik, hogy a másik hogyan adja az

árut; rettegnek attól, hogy a nyakukon marad a hus és igen sokszor veszteséggel adják tovább.

Amikor Kanada franciaországi megbízottja oláhnak ismeri a magyart

Budapecsten befejeződött a Nemzetközi Vásár, a kereskedők és az iparosok nagy általánosságban meg voltak elégedve az eredménnyel. A rossz gazdasági viszonyok ellenére az idén többet adtak el, mint tavaly, a vásárnak a forgalma is meghaladta az eddigi vásárok nagyságát. Még be sem záródott a budapesti vásár, máris megnyílt a párisi, és ezen a magyar cégek szintén nagyszámban vettek részt. A párisi vásár megnyitására Franciaországba utazott Liber Endre alpolgármester, aki mint Budapest képviselője vett részt a megnyitáson. Most érkezett vissza hivatalos utjáról és utjának eredményéről a "Kanadai Magyar Ujság" munkatársának ezeket mondta: — Párisnak ma már nincs olyan forgalma, mint pár esztendővel ezelőtt s ez természetesen megmutatkozott a vásár látogatottságán is. Megnyugtató érzés, hogy nekünk egyáltalában nincs okunk szegyenkezni, a budapesti vásár nem maradt el a párisi vásár mögött.

A magyar ipar nem tud sokat áldozni a külföldi reklámra, és a textil és a cipőkereskedelem nagyon kitért magáért. Sajnos idegenforgalom emelése érdekében nagyobb áldozatokat kellene hozni, a nehéz anyagi viszonyok azonban ezt nem engedik meg. Bizony összeszorult a szívem, amikor láttam azt a kis kiállító helyiséget, amely arra volna hivatva, hogy Magyaror-

szág és Budapest iránt felhívja a figyelmet. Hivatalosan már megnyílt a gyarmatiügyi kiállítás, az épületek már el is készültek. A munka lázasan folyik és így valószínű, hogy újra olyan nagy élményt fog nyújtani a világ fővárosa, ahogy a franciák Páris nevezni szeretik, amelyre eddig még alig volt példa. Itt is szeretnénk propagálni Budapestet és Magyarországot. Kiküldtünk már nagyszerű anyagot, amelyet ki fogunk állítani. Minden nemzetnek külön pavilonja van és azt szeretnénk, ha Magyarország pavilonja is megállítaná az embereket és érdeklődésüket felkeltené.

— A kanadai magyarokat feltehetően érdekelné fogja, hogy azon a vacsorán, amelyet a kereskedelmi kamara rendezett a megnyitásra érkezett hivatalos személyek tiszteletére, Kanada franciaországi megbízottja és a francia külügyminisztérium egyik főtisztviselője között tiltakozott. A kanadai kiküldött megkérdezte, hogy honnan való vagyok és amikor azt válaszoltam, hogy Budapestet képviselem, Bukarestre gondolt, és rögtön hozzátette, hogy Rumániában van. Természetesen azonnal felvilágosítottam a tévedéséről és Magyarországról kezdtem vele beszélni. Bizony nem sokat tudott rólnuk és gondolatában még mindig az osztrák-magyar monarchia létezett.

Később mégis megjegyezte, hogy olvasta Magyarországi

megbecsüléséről szóló híreket és úgy emlékezett, hogy Magyarország területének csupán egyharmadát vették el tőlünk. Igazán és őszintén szörnyülködtem, amikor megmondtam, hogy az ország kétharmad részét vették el tőlünk. Hivatkozván arra, hogy Kanadában százezer magyar él, erre nagyon érdeklődött a kanadai magyarok iránt és rögtön barátságosabb hangulattal vett a beszélgetés. Amikor megmagyaráztam, hogy annyira megbecsült ország igazán nem élhet, mingyárt megértette, de hozzátette, hogy ezért nem szabad háborút viselni!

Mindenesetre érdekes volt az, hogy őt meglehetett győzni, tehát lehetett vele beszélni, amit nem mondhattam el a másik szomszédomról. A francia külügyminiszteri főtisztviselő egyszerűen kijelentette, hogy a bé-

keszerződések megváltoztatása lehetetlenség, Magyarország ellen úgy, ahogy tud, de sohasem gondolhat arra, hogy elszakított területeit visszakapja. A francia diplomata beszédéből azt lehetett kivenni, hogy a nagy világerődeket mellett olyan kis ország, mint Magyarország érdeke, még csak számításba sem jöhet. Mi egyszerűen nyugodjunk bele abba, ami történt...

Mindezeket csak azért mondtam el, mert ebből látszik, hogy a kanadaiakat még meg lehet győzni a mi igazunkról, ellenben a francia felfogás még ma is kemény velünk szemben. A nemzetközi érintkezés kétség kívül enyhíteni fogja a régi feszültséget, de az is bizonyos, hogy nagyon sok idő fog eltelni addig, amíg a lelkekben megtörténik az üdvös változás.

PAIZS ÖDÖN

Hétről-hétre

Ma már a parlamentben is nyíltan beszélnek arról, hogy a választásokat hamarosan kiírják, Bethlen István miniszterelnök beszédében "haladóké parlamentet" emlegetett. A szocialista demokráta párt szóinkra az ellenzék passzív ellenállásra szólította fel és azt kívánta, hogy ne lépjen fel ott ellenzéki jelölt, ahol nyílt választás van. Gaál Gaston, a független kisgazda párt elnöke, aki az ellenzék legkomolyabb vezérének számít, azzal válaszolt és nyíltan hangzott, hogy passzivitásba nem hajlandó belemenni, hanem alkotmányos eszközökkel veszi fel a harcot a kormány ellen.

Bethlen István erre szintén nyíltan ülesen felvetette a gondolatot, hogy az ország égető nagy kérdéseinek megoldására minden erőt össze kellene fogni. Gaál Gaston és Bethlen István találkoztak is. Az eredmény az, hogy a kormány a gazdasági problémák megoldásában hajlandó együtt dolgozni az ellenzékkel. Pártszempontból természetesen továbbra is fenntartják elveiket, viszont nem szabad az ország nagy gazdasági érdekeit pillanatnyi érdekekért feláldozni.

Bud kereskedelemügyi miniszter különben benyújtotta a cukorrépa termelés és cukorgyártással kapcsolatos törvényjavaslatát, kísérő beszédében hangsúlyozta, hogy ma nem lehet olyan termelési rendszer, amely rabszolgává teszi a munkást. A termelést természetesen kell megszervezni. Ha szabad volna a verseny, úgy egy méterház

cukorrépa sem tudnának odahaza termelni. Minél jobban összeegyeztetik a munkásság érdekeit a munkaadók érdekeivel, annál inkább haladunk a helyes úton. Az államnak ma már sokkal erősebben bele kell avatkoznia a termelés szabályozásába, mint ahogy pár évvel ezelőtt is elképzelhető volt.

NEW YORKBÓL EURÓPÁBA
5 NAP A Tengeren CHERSBOURGON AT
6 NAP BREMAN AT
a világ két leggyorsabb hajóján:
BREMEN ÉS EUROPA
HÉT NAPON BELÜL MAGYARORSZÁGBA ER
Vagy utazzék a népszerű
COLUMBUS
expresszajón. — Ugyancsak rendelés heti járatok a híres Lloyd kabin-hajókkal
Felvilágosításért forduljon a helyi ügynökhöz vagy
NORTH GERMAN LLOYD
854 Main Street WINNIPEG, MAN.

MOLNÁR GYULA
MAGYAR ÉTTERME, SZALLODAJA ÉS BILLIARD TERME
700 Main St. Telefon 25 187 WINNIPEG, Man.

MAGYAR
BILLIARD-HALL
MONTREALBAN
1000 St. Lawrence Blvd.
SZIVES PARTFOGÁST KER
VARGA JÁNOS

MACDONALD'S
Fine Cut

Aki maga sodorja cigarettáját
— az jobb dohányt nem talál

Minden csomag dohányban
ZIG-ZAG
Cigaretta Papir ingyen

GYŪJTSE A KÉPES KÁRTYÁKAT!

